TRANSVAAL.

MIJN INDRUKKEN EN HERINNERINGEN.

MET EEN

Zestal Preeken

UITGESPROKEN IN DE TRANSVAAL

EN

Een woord tot de Leden en Leeraren der Vereenigde Kerk

DOOR

N. J. HOFMEYR,

Hoogleeraar te Stellenbosch.

JACQUES DUSSEAU & Cº., UITGEVERS.
Kerkstraat 6, KAAPSTAD (Postbus 288).

BR
1455
.T73
H64
1897

LIBRARY OF PRINCETON
FEB 5 2008
THEOLOGICAL SEMINARY

BR 1455 .T73 H64 1897
Hofmeyr, N. J. 1827-1909.
Transvaal

TRANSVAAL.

MIJN INDRUKKEN EN HERINNERINGEN.

MET EEN

ZESTAL PREEKEN

UITGESPROKEN IN DE TRANSVAAL

EN

EEN WOORD TOT DE LEDEN EN LEERAREN DER VEREENIGDE KERK

DOOR

N. J. HOFMEYR,

Hoogleeraar te Stellenbosch.

LIBRARY OF PRINCETON
FEB 5 2008
THEOLOGICAL SEMINARY

JACQUES DUSSEAU & Cº., UITGEVERS.

Kerkstraat 6, KAAPSTAD (Postbus 288).

INHOUD.

Voorwoord aan de leden der Vereenigde Kerk.

HOOFDSTUK I. Pag.

Johannesburg 1
Rustenburg 7
Pretoria 11
Heidelberg 16
Langlaagte 20

HOOFDSTUK II.

Hoe lief God ons heeft 23
Hoe God ons met Zich verzoent 32
Hoe de Heiland staat te kloppen. 41
Hoe de verlorene wordt gered. 50
Hoe God den terugkeerenden zondaar ontvangt. 58
Hoe de overgaaf aan Jezus Christus te volbrengen. 68

HOOFDSTUK III.

Open Brief aan de Predikanten der Vereenigde Kerk. 77

Digitized by the Internet Archive
in 2015

https://archive.org/details/transvaalmijnind00hofm

VOORWOORD.

Aan de Leden der Vereenigde Kerk.

Geliefden in den Heer!

Voor en ook tijdens mijn bezoek aan de Transvaal werd ik door meer dan een uwer leeraren uitgenoodigd, om ook in hunne gemeenten 't Evangelie te komen prediken. Ik moest mij echter beperken tot de vier gemeenten, die in dit boekske bij name zijn genoemd. Wat ik echter niet bij monde kon doen, dat wensch ik thans in geschrifte te doen; daarom, onder anderen, laat ik een zestal preeken op 't verhaal mijner ervaringen volgen. Onze God zegene 't lezen dezer preeken aan u.

Laat toe, terwijl ik u dit boekske aanbied, een der gedachten uit te spreken, waarmede ik uit de Transvaal naar huis ben teruggekeerd. Zal de al sterker wordende wereldgeest uit uwe harten en huizen worden geweerd; zullen de toenemende minachting van Gods Huis en Dag en Woord, de toenemende dobbel- en drankzucht, de toenemende overtreding van het zevende gebod, niet allengs als een verwoestende stroom ook tot u en uwe kinderen en kindskinderen doordringen: dan moet er

alom in uwe gemeenten een krachtig geestelijk leven ontstaan; dan moet een ieder van u, vader of moeder, zoon of dochter, uwe verantwoordelijkheid in dezen gevoelen, en aan den strijd tegen deze zonden deelnemen; dan moet gij helpen om christelijke gewoonten in huis en maatschappij, in nering en bedrijf aan te kweeken; dan moet gij toezien, dat uwe kinderen in een christelijken geest worden onderwezen; dan moet gij, als uwe voormannen u daartoe oproepen, hartelijk samenwerken, om door petities en anderszins de Regeering te bewegen, heilzame wetten in te voeren en te handhaven. Laat gij u in slaap wiegen, sluit gij oog en hart voor 't kwaad, dat u dreigt; tast gij het niet in den naam van Christus en door de kracht des Heiligen Geestes aan, dan — ik zeg het met een weemoedig hart — dan gaat de Republiek een donkere toekomst tegen.

Naar 't licht, dat mij geschonken is, heb ik in de zes bedoelde preeken getracht u duidelijk te maken, hoe de van God afgedwaalde mensch tot God door Jezus Christus terugkeert. Door dien terugkeer ontvangt hij met de vergiffenis der zonden de gave des Heiligen Geestes. Zijt gij derhalve nog niet tot God teruggekeerd, keer dan tot Hem terug om deze *dubbele* gave van Hem te ontvangen. Scheidt niet van elkander wat God sedert den Pinksterdag te zamen heeft gevoegd (Hand. 2 : 35). Of telt gij u onder degenen, die tot God zijn teruggekeerd, en aan Jezus Christus zich hebben overgegeven, onderdrukt dan Gods Geest niet in u. Laat Hem al

krachtiger in u werken, en alzoo u al geschikter maken om uwe huiselijke, maatschappelijke en burgerlijke plichten te vervullen. Wordt vaders en moeders, wordt zonen en dochters, die in alles openbaren, dat zij tempelen zijn van den Heiligen Geest, die in hen woont.

Voorts, draagt het heil van alle Transvaalsche Kerken en alle Transvaalsche inwoners op uw biddend hart. En denkt soms in uwe gebeden ook aan hem, die zich noemt

Uw dienaar in Christus,
N. J. HOFMEYR.

Stellenbosch, Februari 1897.

HOOFDSTUK I.

Mijn Transvaalsche indrukken en herinneringen.

Ik ga den lezer mijn Transvaalsche indrukken en herinneringen mededeelen, wetende dat ik daardoor aan den wensch van niet weinigen voldoe. 't Is aan groote drukte te wijten, dat ik dit niet eerder heb gedaan. Op politieke beschouwingen ga ik u niet vergasten. Ik bracht in September en October vijf weken als Evangelieprediker in de Transvaal door, en wel in de Vereenigde Kerk; en dit geeft zijn eigenaardig karakter aan dit geschrift. 't Eerst bezocht ik

Johannesburg.

Toen ik in 1885 de Transvaal een kort bezoek bracht, bestond deze stad niet. Zij dagteekent van 1886. Sedert dien tijd heeft zij zich op reusachtige schaal uitgebreid, en aan die uitbreiding is op verre na nog geen einde gekomen. Ik verkeerde dag aan dag onder den indruk hiervan, omdat ik aan de pastorie waar ik logeerde een ruim overzicht over de stad en omstreken had. Als des avonds de electrische lichten waren ontstoken, was de indruk betooverend. Johannesburg is de wonderstad van Zuid-Afrika geworden, zoowel door den snellen aanwas harer bevolking, die tot verre boven de 100,000 gestegen is, als door den voorbeeldeloozen bloei van haren handel. Zij is, uit een handels-oogpunt, het hart van Zuid-Afrika. Zij deelt haar levensbloed aan de overige Zuid-Afrikaansche Staten mede. Zij regelt,

in groote mate, het klimmen of het dalen van de stoffelijke welvaart van Zuid-Afrika.

Haar uiterlijke bloei steekt echter treurig af bij haar zedelijken en godsdienstigen toestand. Ook zij levert het bewijs hoe zelden tijdelijke en zedelijke welvaart gelijken tred houden. De *dobbelzucht* vreet diep aan den wortel van haar zedelijk leven. Zij woedt als een koorts, die bij duizenden haar slachtoffers telt. 't Is treurig dat velen, van wie iets beters te wachten is, zich laten medeslepen om, onder anderen, deel te nemen aan de weddingschappen waarmede de wedrennen (races) gepaard gaan, en waardoor velen te gronde worden gericht. Zelfs schoolkinderen, zoowel jongens als meisjes, nemen hartstochtelijk hieraan deel. Het spreekt vanzelf, dat die aan 't dobbelen in dezen vorm mededoet, des te gemakkelijker toegeeft aan de verzoeking, om ook in andere en erger vormen aan 't dobbelen te gaan. Niet lang geleden hebben de predikanten gelijktijdig op denzelfden Zondag hun stem tegen dit euvel verheven, doch zonder merkbaar gevolg.

Waar weelde heerscht, daar heerscht ook in den regel een *onmatig gebruik van den bedwelmenden drank*. Geen wonder, dat het een Johannesburgsche predikant (Ds. Meiring) is geweest, die voorleden jaar (1896) het voornaamste aandeel genomen heeft in de beweging, die een beperking van den drankhandel door den Staat ten doel had. Die beweging is niet zonder vrucht geweest, vooral daarom niet, omdat de Vereenigde Kerk, die de uitgebreidste der Transvaalsche kerken is, zich van harte in dezen strijd geworpen heeft. Men wilde, dat er in de steden en dorpen een vermindering zou plaats hebben van 't schrikkelijk aantal kantienen; dat de drankwinkels langs de groote wegen zouden worden opgeheven; dat aan de inboorlingen geen drank zou worden verkocht; in één woord: dat de Vrijstaatsche wet ten opzichte van den drankhandel in de Transvaal zou worden ingevoerd. Tachtig afgevaardigden uit de Vereenigde Kerk maakten met dit doel hun opwachting bij de Regeering te Pretoria, en dat niet zonder gevolg; want de Volksraad heeft een

nieuwe drankwet in *hun* geest gepasseerd. Zij is, wat den verkoop van drank aan de inboorlingen betreft, sedert 1 Januari reeds in werking. Men vreest echter, dat door den invloed der drankhandelaren de Volksraad en het Uitvoerend Bewind ten opzichte van de overige bepalingen aan 't wankelen mochten worden gebracht. Wij hopen echter van beter. Deze tachtig mannen hebben de gezonde kern der natie, wat meer is, God en 't geweten aan hun zijde.

Een ander kwaad, dat aan 't zedelijk welzijn van Johannesburg knaagt, is de *ontucht*. 't Wordt gezegd, dat vaders en zonen nergens ter wereld openlijker en schaamteloozer tot deze zonde worden uitgelokt, dan te Johannesburg. Haar offers zijn talloos. Zij vreet er voort als de kanker. Zij maakt een bezoek te Johannesburg voor de onvasten gevaarlijk. Zij is een pest, die, zoover een strenge wetgeving dit doen kan, moet worden uitgeroeid. Zij is, in alle geval, een kwaad, dat men tot zijn donkere schuilhoeken terugdrijven moet. Toen ik te Johannesburg aankwam, was er onder de mannen, in navolging der vrouwen, een krachtige beweging tegen dit kwaad aan den gang. Ik heb mij hierover met groote vreugde en dankzegging tot God verblijd; want zulke dingen geven hoop op een betere toekomst voor deze zoo invloedrijke stad. Ik mocht met den welbekenden predikant uit de Kaapstad, David Russel, een niet gering aandeel nemen aan de drie bijeenkomsten, die, in verbintenis met deze zaak, in de zaal der Christelijke Jongelings-Vereeniging werden gehouden. Ook andere leeraren spraken er het woord. 't Werd mij verzekerd, dat deze drie vergaderingen, wegens het groote getal dat haar bijwoonde en de geestdrift die haar kenmerkte, de beste van dien aard waren die men ooit te Johannesburg heeft gehouden. Men besloot een Transvaalsche Reinheidsbond te stichten, welks leden een eigenaardig onderscheidingsteeken zullen hebben te dragen. Ook werd er besloten een petitie, door mannen geteekend, de Regeering aan te bieden. Ook hierin werd het voorbeeld der vrouwen gevolgd, die tevens een deputatie uit haar midden naar den President

hebben afgevaardigd. In deze beide petitiën verzocht men met nadruk de Regeering, om door krachtige maatregelen dit euvel te bestrijden, en niet, wat in sommige landen geschiedt, het als een noodzakelijk kwaad te beschouwen, dat de Regeering, onder zekere bepalingen, onder haar beheer en alzoo onder haar bescherming nemen moet. 't Verblijd mij, dat de Uitvoerende Raad, aan wien de Volksraad deze zaak heeft toevertrouwd, besloten heeft in den geest der beide petitiën te handelen. Een onlangs verschenen brochure van de bevoegde hand van mijn geachten vriend, den „hervormden" predikant, Spoelstra, wijst de Regeering het spoor aan, dat zij in deze zaak behoort te volgen. Zij is waard in 't bezit te zijn van allen wien de waarachtige welvaart van hun volk ter harte gaat. De genoemde Reinheidsbond (Purity League) heeft er voor gezorgd dat zij ook in 't Engelsch in een der dagbladen is gedrukt en in den vorm van een boekske in 't Engelsch is verschenen.

Intusschen, terwijl de Staat geroepen is om de zonde, waar zij zich als gevaarlijke misdaad vertoont, te straffen, is de Gemeente van Christus geroepen, den zondaar tot Christus te brengen, die alleen ons van de macht der zonde kan verlossen. Dit heeft, tot mijn groote vreugde, de Johannesburgsche Kerkeraad gevoeld. Hij heeft besloten de Gemeente op te wekken tot geldelijke ondersteuning van 't werk dat het Heilsleger in deze richting doet. Tot dit besluit is hij gekomen op raad van een commissie, die namens den Kerkeraad aan 't Reddingshuis (Rescue Home) van 't Heilsleger, juist toen ik te Johannesburg was, een bezoek heeft gebracht.

Mijn Evangelieprediking ving aan op den Vrijdag en duurde voort tot den volgenden Dinsdag. Een der samenkomsten was gewijd aan hen die de bidstonden bijwonen. Een ander aan hen die aan een of ander openbaren christelijken arbeid deel nemen. Des Zondagsnamiddags preekte ik met veel genoegen tot de kinderen, die een aanzienlijk deel der Kerk vulden. Dit had ik niet verwacht; maar dit verschijnsel werd mij verklaard, toen ik op de receptie, die des Maandagsavonds gehouden

werd, ontdekte welk een groot aantal huisgezinnen uit de Kolonie zich te Johannesburg heeft gevestigd. Zij maken verreweg het meerendeel der Johannesburgsche Gemeente uit. Ik heb met vreugde en opgewektheid aan deze Gemeente het Woord verkondigd. Zondag was de Kerk 's morgens gansch gevuld; terwijl des avonds niet weinigen verplicht waren den dienst staande bij te wonen. Oordeelende naar de wijze waarop men naar 't Woord luisterde, meende ik te mogen besluiten, dat mijn prediking voor de hoorders niet vruchteloos is geweest. Welk een stof tot dank is het, dat er in een stad waar zooveel samenwerkt om 't hart voor Gods Woord te sluiten, toch nog zoo velen zijn die aan de gewoonte vasthouden, om op Gods dag Gods huis te bezoeken en alzoo Gods Geest de gelegenheid te geven door 't gepredikte woord hen tot God te trekken, en reddend en heiligend in hen te werken.

De receptie verschafte mij een genotvollen avond. Zij werd zeer talrijk bijgewoond. Ik ontmoette er ettelijken die mij in de Kolonie persoonlijk hadden gekend, of aldaar onder mijn gehoor waren geweest. Het hartelijk adres dat mij werd aangeboden verkwikte mij. Ook werd ik er, tot mijn vreugde, bij enkele Hollanders geïntroduceerd, die bij de Johannesburgsche Gemeente zich hebben aangesloten, althans hare Zondagsdiensten bijwonen. Vele Hollanders hebben zich te Braamfontein gevestigd, dat een gedeelte van Johannesburg uitmaakt, en worden van tijd tot tijd door een der Hervormde predikanten bezocht. Gedachtig dat ik in Holland tot theoloog ben gevormd, en tot predikant geordend, voelde ik mij zeer tot hen aangetrokken, en wenschte ik ook onder hen een godsdienstige samenkomst te houden, doch kon, van wege overgroote drukte, daartoe de gelegenheid niet vinden.

De twee Johannesburgsche predikanten (Ds. Martins en Ds. Meiring) klagen, dat het werk hun te veel is. Dit zal beter gaan als 't plan, dat nu bestaat, wordt uitgevoerd, en men nog drie kerken heeft gebouwd, waarvan ieder haar vasten leeraar heeft. Dan telt Johannesburg vier predikanten. Te Fordsburg, grenzende

aan Johannesburg, is ook een afzonderlijke gemeente gesticht. Voegt men hierbij Langlaagte, Boksburg en Krugersdorp, die hunne leeraren hebben, dan zal de Vereenigde Kerk weldra binnen een betrekkelijk klein bestek niet minder dan acht predikanten hebben. Welk een bewijs van de uitgebreidheid en den invloed der goud-industrie. Zij heeft naar de Transvaal een blanke bevolking gelokt, die de oorspronkelijke blanke bevolking nu reeds in getalsterkte verre overtreft, en die er op roemt, dat door haar arbeid de Transvaal zulk een belangrijke Staat geworden is.

Deze van buiten ingestroomde bevolking baart echter veel kommer voor hen, die gelooven, dat op den duur zelfs de stoffelijke welvaart van een volk afhangt van de vraag: welke de houding is, die het tegenover God en Christus heeft aangenomen. De gelddorst en de genotzucht dreigen de mijnbevolking al meer te betooveren, en tegen de invloeden, die van Boven komen, te verharden. Hoe velen zijn niet reeds voor hun tooverkracht bezweken, die eens onder gansch andere indrukken hebben geleefd. Bij de laatste volkstelling hebben niet weinigen verklaard, dat zij tot de zoogenaamde Agnostieken behooren, dat is, menschen die niet weten of er een God is, en zoo Hij er is, niet weten wat van Hem te denken. En hoe velen zijn er, op wier handel en wandel hun zoogenaamd geloof in God geen invloed schijnt uit te oefenen. Denk hierbij aan de duizenden Joden, die zich te Johannesburg en elders in de Transvaal hebben gevestigd, wier getal nog altijd aangroeit, en wier kinderen en kindskinderen, om 't talent den Jood eigen, uiteindelijk de grootste handelaren en grondbezitters zullen zijn. Zijn sommigen dit niet nu reeds geworden? Zal 't gevolg hiervan niet zijn, dat — als niets tusschenbeide komt — eindelijk de hoogste politieke macht in de Transvaal, en alzoo in Zuid-Afrika, door de Joden wordt uitgeoefend? En — getuige de aan Christus vijandige pers in Europa — er is maar één schrede tusschen den niet-Christelijken en den anti-Christelijken Jood.

Ik kan niet zeggen, welk een indruk dit een en ander

in mij heeft verwekt aangaande de buitengewone roeping, die de geloovigen te Johannesburg hebben te vervullen. Zij zijn het aan zichzelven, aan hunne kinderen, aan de Transvaal, aan Zuid-Afrika verschuldigd, dat zij allen, die Christus niet kennen, 't zij Jood of niet-Jood, voor Christus trachten te winnen. De bloei van hun eigen geestelijk leven hangt grootelijks van dezen arbeid af. Och, dat zij ontwaakten, om hunne roeping in deze te verstaan! Geschiedt dit, dan zal God op hun gebed de mannen en vrouwen verwekken, die Hij zelf met de eigenaardige gaven toerust, die tot dezen eigenaardigen arbeid van noode zijn. Zoo ergens, dan moeten de geloovigen daar, waar er een mijnbevolking is, mannen en vrouwen zijn, vol des geloofs en des Heiligen Geestes. Onze God geve hun, te Johannesburg en elders, geen rust, totdat zij in der waarheid zulke mannen en vrouwen geworden zijn.

Ik vertrok des Woensdagmorgens per trein naar Krugersdorp, om nog dienzelfden dag van daar per as de reis naar

Rustenburg

voort te zetten. Ik stoomde door Braamfontein en Fordsburg, waar de ontzettende dynamiet-ontploffing in 't begin van dit jaar, kort na den opstand te Johannesburg, heeft plaats gehad, en waarvan nog enkele sporen zijn achtergebleven. Hoe werd ik door den eigenaardigen bouw der Hollandsche spoorweg-rijtuigen, en door de eigenaardige spraak der Hollandsche spoorweg-beambten, aan de jaren herinnerd, die ik als student in Holland heb doorgebracht. Ik bereikte Krugersdorp tegen den middag, waar ik door den ouderling werd ingewacht, die mij een eindweegs verder vervoeren zou.

Ik reisde tot op zekeren afstand denzelfden weg waarop Jameson zijn tocht naar Johannesburg tot dicht bij Rustenburg heeft voortgezet, en zag langs het pad het door mijnwerkers opgeworpen hoopje grond, waarachter de Boeren waren verscholen, die de kleine verkenningspartij, met achterlating van eenige dooden, naar het kamp van

Jameson hebben teruggedreven. Dit was het eerste treffen tusschen de Transvaalsche Boeren en de troepen van Jameson. 't Was het voorspel van wat den volgenden dag met Jameson en de zijnen is gebeurd. Denken wij aan de snelle beweging, de trouwe samenwerking, het krijgsbeleid en den heldenmoed der Boeren, dan zeggen wij: „Hier is de vinger Gods, die den waaghals in zijn boos opzet heeft gestuit." In dezen geest verhaalde mijn reisgezel mij het een en ander dat op dien gewichtigen dag was voorgevallen.

Ik had het voorrecht nog dienzelfden achtermiddag in de woning van dezen broeder, aan een aanzienlijke schare Gods Woord te verkondigen. Dit deed ik ook des avonds, op een afstand van daar, aan de buren en burinnen van een anderen ouderling, onder wiens gastvrij dak ik dien nacht vertoeven zou. Ik was blij, deze twee diensten te mogen verrichten, ter wille van hen, die door de runderpest verhinderd werden, de Avondmaalsviering op het dorp te gaan bijwonen.

Ik kwam des Donderdagvoormiddags te Rustenburg aan, en mocht des namiddags tot eenige zusters in haar gewonen wekelijkschen bidstond een woord spreken over het gebed. Van Vrijdag tot Zondag nam ik zes preekdiensten waar, daaronder een voor de kinderen. Ook mocht ik, op één na, al de Nachtmaalstafels bedienen. Daar bijna al de hoorders van buiten waren ingekomen, en alzoo van de gewone dagelijksche zorgen ontslagen waren; daar zij hierdoor ongehinderd het gehoorde konden overdenken en met elkander bespreken; daar de indruk van elke voorgaande preek de voorbereiding was tot een te dieper indruk bij de volgende; daar allengs door de werking des Woords, de prediker en zijn hoorders zich al nader tot elkander getrokken gevoelden; zoo was het geen wonder dat het Woord gaandeweg, op merkbare wijze al dieper tot de harten doordrong. Het lijdt geen twijfel dat de Heiland naar Zijn belofte, in ons midden was, om zoowel den spreker als de hoorders te zegenen. Ik zal die dagen nimmer vergeten. Vooral zal ik niet vergeten hoe mijn arbeid op den Zondagavond

is geëindigd. Ik moest de diensten waarnemen in de groote tent, die aan de Vereenigde Kerk behoort, en die gebruikt wordt bij het jaarlijksche feest te Paardenkraal. Zij kan 800 personen bevatten, en was tegen aller verwachting, gevuld. Mijn preekstoel was een negotiekist. Toen de dienst geëindigd was, en men zich gereed maakte om de tent te verlaten, stelde ik voor, dat wij nog voor 't laatst een korten dankstond zouden hebben. Dit vond hartelijken bijval. De voorgangers in 't gebed stonden meestal rondom mij. Onverpoosd stroomden lof- en dankzeggingen uit vele warme harten. Was het niet dat het dreigend onweder ons verplichtte uit elkander te gaan, dan zouden nog veel meer in 't gebed hunne harten hebben ontlast. Noode moesten wij aan dezen verkwikkenden dankstond een einde maken. 't Is als hoor ik nog eens die vele biddende broeders, en als doorleef ik nog eens dien heiligen stond, waarin onze Heiland onze harten te nader tot Zich trok en te nauwer aan elkander verbond. Velen kwamen mij met een hartelijken handdruk groeten en Gods zegen toewenschen. Nooit wordt die stond mij uit het geheugen gewischt.

Ik heb te Rustenburg gezien welk een kracht het Woord van God heeft, om harten die van elkander verwijderd waren weer naar elkander toe te brengen. 't Kon niet anders, of het lang gerekte rechtsgeding tusschen de Vereenigde en Hervormde Gemeente moest nadeelig werken op den broederzin, die de inwoners van dezelfde streek behoort te kenmerken. Het trof mij echter, dat niet één lid der Vereenigde gemeente, die met mij over deze zaak gesproken heeft, een enkel bitter woord tegen de Hervormden heeft geuit, hoewel de Vereenigden alle kerkelijke eigendommen aan hen hebben moeten afstaan. Ik schrijf dit toe aan den geest waarin Ds. Hofer het Evangelie aan zijn Gemeente heeft gepredikt, en zich over de tegenpartij heeft uitgelaten. 't Verkwikte mij naar zijn hartelijke openbare voorbede, zoowel voor den Gereformeerden als Hervormden predikant te luisteren. Zoo hartelijk als deze voorbede was, was ook het bezoek

dat hij met mij aan deze beide leeraren heeft gebracht. 't Is mij aandoenlijk er aan te denken, hoe een van hen (Ds. de Ridder) kort daarna, en wel terwijl hij van huis was, overleden is. Verscheidene Hervormden en Gereformeerden zijn onder mijn gehoor geweest, en zijn mij aan het einde van den dankstond zoo hartelijk als de overigen komen groeten. Wij hebben sedert vernomen, dat deze broederlijke toenadering in stilte voortduurt. De naam des Heeren zij hiervoor geprezen!

De Gemeente voelde zeer het op handen zijnde heengaan van haren leeraar naar de gemeente Parijs in den Vrijstaat. Niemand echter nam hem dit kwalijk, daar allen overtuigd waren dat de toestand van zijn gezondheid deze verandering wenschelijk maakte. Hij heeft trouw aan zijne Gemeente gearbeid; heeft moeielijke dagen met haar doorleeft; en heeft mogen maaien wat hij heeft gezaaid. Zeer velen, die er vroeger van afkeerig waren, hebben het gebed en den bedestond lief gekregen. De belangstelling in de zending is ontwaakt en allengs toegenomen, iets waartoe de goede verstandhouding tusschen de Boeren en de Duitsche zendelingen, die in dit district arbeiden, het hare heeft bijgedragen. Ook is het den leeraar gelukt, door de verspreiding van goede godsdienstige boeken bij velen den leeslust op te wekken en aan te wakkeren. Hij zelf heeft getracht in de behoefte aan goede boeken te voorzien, onder anderen door zijn jongste geschrift „*Van het Paradijs naar Bethlehem*" dat wij gaarne in de handen van oud en jong zouden zien.

Ik sprak van 't rechtsgeding. Wat ik destijds aan Ds. Hefer voorspelde is vervuld, namelijk, dat door den gemeenschappelijken druk de harten te nader tot elkander zouden worden getrokken, en men te krachtiger met elkander zou samenwerken. Hieraan, en aan de hulp die men ook van elders ontvangen heeft, is het te danken, dat de Gemeente aan vaste eigendommen en kontanten, tegenover de £ 7,000 die zij heeft verloren, thans £ 10,000 bezit. Zij heeft een ruime pastorie gebouwd en heeft besloten een Kerk te stichten die £ 18,000 zal kosten en 1200 hoorders kan bevatten. Wat steekt de stilte van

Rustenburg bij 't gewoel van Johannesburg af. Ik kon dit beseffen gedurende de twee dagen die ik, na volbrachten arbeid, er rustig mocht doorbrengen. Zal Rustenburg altijd 't rustige dorp blijven dat het nu is? Ik geloof het niet. De Volksraad heeft besloten tot een opmeting van een spoorweg derwaarts. Zij is in een zeer vruchtbare streek gelegen; en heeft zij haar spoorweg, dan wordt zij binnen weinige jaren een belangrijke Transvaalsche stad. Ook om deze reden is het wenschelijk, dat Ds. Hefer door een alleszins bekwamen en geschikten man wordt opgevolgd.

Tot het getal van hen, die tot de Avondmaalsviering naar Rustenburg waren gekomen, behoorden ook onze beide zendelingen Gonin en Neethling, die, de een te Saulspoort in de Transvaal, en de ander te Mochuli in Bechuanaland arbeiden. De eerstgenoemde bracht met zich mede zijn echtgenoot, zijn zoon, die een onzer theologische studenten is, en de onderwijzeres der zendingsschool, terwijl de laatstgenoemde van de beide onderwijzeressen zijner school, en zijn hulpzendeling vergezeld was. Ik kan niet zeggen hoe ik, die van den aanvang lid onzer Buitenlandsche Zendingscommissie ben geweest, mij er in heb verheugd met hen menig uur te mogen doorbrengen, inzonderheid des Maandagmorgens, toen wij een zeer gezegend onderhoud met elkander hadden over 't innerlijk Christelijk leven.

Ik vertrok Woensdagmorgen zeer vroeg per as naar

Pretoria

waar ik 's avonds om tien uur aankwam. Op weg daar heen werd mij de plaats gewezen, waar eens de burgers tegenover elkander waren opgetrokken, om door de wapenen den twist, die er tusschen de twee partijen was ontstaan, te beslechten. Alsof dit de wijze is om het zaad, waaruit de een of andere burgertwist mocht worden geboren, te vernietigen. Welk een waarschuwing voor de toekomst! De Republiek heeft oneindig minder te vreezen van den buitenlandschen vijand, dan van verdeeldheid onder haar burgers. De dag breke nooit aan, dat de

geheime zaden van verdeeldheid nieuwe levenskracht ontvangen, nieuwe burgertwisten voortbrengen, en 't kan zijn zelfs het voortbestaan der Republiek in gevaar brengen. Welk een aantrekkelijk en nuttig boek zou het zijn, als een begaafde historieschrijver al de plaatsen in de Transvaal, die van historisch gewicht zijn, wilde bezoeken, de gebeurtenissen beschrijven waaraan zij herinneren, en de lessen ontvouwen, die zij aan het nageslacht leeren.

Ik had het voorrecht daags na mijn aankomst te Pretoria, de verdaging van den Eersten Volksraad bij te wonen, en bij die gelegenheid den hartelijken handdruk van menig Volksraadslid, ook van den President, te ontvangen. Ik gevoelde eerbied voor deze mannen, wier taak allengs zoo ontzettend gewichtig is geworden. Zullen zij haar naar eisch vervullen dan moeten zij tot leidslieden in hun midden mannen hebben, die door hun ruime kennis, hun diepen blik, hun echte vaderlandsliefde, boven anderen uitmunten. Inzonderheid behooren deze raadsleden mannen van een onomkoopbare rechtschapenheid te zijn. Gebeurt het dat zij zich door het goud laten verblinden, dan zal het tot onuitsprekelijke smart van alle echte vaderlanders blijken, dat het goud van de Transvaal niet de opkomst, maar de ondergang van de Republiek is geweest. Mochten de weinigen die het kiesrecht mogen uitoefenen, altijd mannen van den rechten stempel tot leden der beide Volksraden kiezen, dan zal al meer blijken dat zij de weldoeners van allen, ook van de niet-stemgerechtigden zijn. Hoe heilig is de taak, die de stemgerechtigden te vervullen hebben!

Ik had tijd dien dag de prachtige Staatsgebouwen in oogenschouw te nemen, aan de munt een bezoek te brengen, en een overzicht van de stad te hebben. Welk een verandering sedert ik haar in 1885 heb bezocht; dank alweder aan de goudindustrie! Door de glooiende heuvelen die Pretoria omgeven, waarheen zij zich al meer uitbreidt, en waarlangs reeds verscheidene prachtige woningen zijn gebouwd — ik denk bij name aan Sunnyside — schijnt het of zij bestemd is een der

fraaiste steden in Zuid-Afrika te worden. Er zijn woningen die in pracht wedijveren met de prachtigste die ik elders heb gezien. 't Was mij een verademing, daar de stof niet aan te treffen die het mij te Johannesburg zoo lastig heeft gemaakt, zoodat ik niet helpen kon haar menigmaal niet de „goudstad" maar de „stofstad" te noemen.

Trof ik te Johannesburg vele koloniale *huisgezinnen* aan, des te meer ongehuwde koloniale *jongelingen* vond ik te Pretoria, benevens niet weinige koloniale gezinnen. 't Verbaasde mij, toen men mij begon voor te rekenen, hoevelen er te Pretoria woonachtig zijn, die vroeger in 't district van Stellenbosch hebben gewoond. Niet weinige regeeringsposten worden door kolonialen bekleed. Zoo heeft de Auditeur-Generaal, die zelf een kolonist is, alleen kolonisten tot klerken, en hun getal is niet gering. Des avonds werd door de gemeente een receptie gehouden, zooals te Johannesburg, waartoe vooral sommigen, die uit Stellenbosch afkomstig zijn, ijverig hebben medegewerkt. Ook zij verschafte mij een paar aangename uren in den boezem der gemeente. Menig hartelijk woord werd er gesproken, terwijl ik zelf de gelegenheid had, de gedachten die mij toen vervulden, in een korte toespraak te uiten. Zulke vrije samenkomsten doen ons goed. Doen zij ons niet aan de apostolische liefdemalen denken?

Mijn diensten begonnen Vrijdag en duurden voort tot Maandag. Negen malen had ik de gelegenheid 't Woord te verkondigen. De opkomsten in de weekdagen, buiten die van den Maandagavond, waren wat klein. Dit laat zich van zelf begrijpen. Een der drie diensten op den Zondag was voor de kinderen bestemd en gaf mij, en schijnbaar ook hun, niet weinig vreugde. 't Kerkgebouw was te klein voor de schare die 's morgens en 's avonds er naar toe vloeide. Men luisterde met stille aandacht, en, naar wij vertrouwen, niet zonder zegen voor velen. 't Waren voornamelijk de leden der stadsgemeente die mijne diensten bijwoonden. De kerk, hoe ruim ook, is niet groot genoeg om benevens hen ook de buitenge-

meente te bevatten, daarom wordt voor de laatste een afzonderlijke Avondmaalsviering gehouden. Ook hier te Pretoria bleek het, dat onze Afrikaansche bevolking nog altijd een vruchtbaren akker te bearbeiden, aan den Evangeliedienaar aanbiedt. Zal het zoo blijven? Er is reden voor deze vraag, als wij bedenken dat in de grootere steden althans, het aankomend geslacht minder eerbied heeft voor Gods Dag en Huis en Woord. Daarover wordt ook te Pretoria geklaagd. Vele jonge menschen, die gewoon waren dit in de Kolonie te doen, komen aldaar niet meer ter kerke. Ik heb mij meermalen de vraag gedaan, of niet de manier der godsdienstoefening ten deele daarvan de schuld moet dragen. Schikt men zich naar den aard onzer jonge menschen? Zijn de diensten voor hen levendig en aantrekkelijk genoeg?

Hoewel Ds. Bosman, Ds. J. Louw tot hulpprediker heeft, zoo valt het hun toch moeielijk om al het werk, dat daar te doen is, naar eisch te volbrengen. Zij gevoelen het. Zij zullen dit almeer gevoelen, naarmate de bevolking aangroeit. Gelukkig dat men het plan heeft nog een kerkgebouw, en dat wel te Sunnyside, te stichten. Is dit geschied, dan zal men waarschijnlijk tot het beroepen van een derden leeraar moeten overgaan. Dit zal te gemakkelijker kunnen geschieden, daar de gemeente van Pretoria nu reeds het jaarlijksche inkomen van £ 2000 heeft. Zij dankt dit, onder anderen, daaraan, dat zij de bezitster van eenige kostbare erven is. Zoo bezit de Johannesburgsche gemeente grond, dien zij te eeniger tijd voor meer dan £ 100,000 verkoopen kan, maar dien zij van plan is zelf te bebouwen, om het meerdere voordeel, dat hieraan verbonden is.

Bedenken wij, van wat gewicht de opvoeding der jeugd is, dan noemen wij Pretoria een der belangrijkste steden in Zuid-Afrika. Daar wordt verreweg meer dan elders in de Transvaal aan deze zaak gedaan. De Staat spaart geen geld aan zijn Meisjesschool, de Jongensschool en 't Gymnasium (in de Kolonie zeggen wij „College"). Het besteedt verbazende sommen aan de gebouwen, en geeft ruime salarissen aan de docenten, de onderwijzers en

de onderwijzeressen. Onder het vriendelijke geleide van Dr. Mansveld mocht ik 's morgens de Meisjesschool bezoeken en met een hartelijk woord tot de 220 leerlingen en een kort gebed haar openen. Het fraaie gebouw, voor de Jongensschool bestemd, is zeer ruim en doelmatig, terwijl 't gebouw, dat voor 't Gymnasium bedoeld en pas voltooid is, onder de prachtigste Staatsgebouwen in de hoofdstad moet worden gerekend. Ten behoeve van de „buitenjongens" bestaan er drie „Tehuizen," waarvan het eene zeventig en de twee andere te zamen zestig leerlingen zeer goedkoop herbergen. Verscheidene jongens en meisjes houden beurzen, die hun door de Regeering zijn toegekend. Verstaan de docenten en onderwijzers en onderwijzeressen de eischen des tijds, en weten zij hoe beide aan 't verstand en het hart hunner leerlingen te arbeiden, en tracht men op de rechte wijze ze voor Christus te winnen, dan zal er van Pretoria tot gansch Transvaal, en allengs tot de haar omringende Staten, een niet te berekenen zegen uitgaan. Toen ik, te Pretoria zijnde, er aan dacht, welke belangrijke plaatsen de jongens en meisjes, die aldaar worden opgevoed, later in den Staat en in de Maatschappij zullen hebben te vervullen — hoezeer de Toekomst der Republiek van hen zal afhangen, toen werd mijn hart diep bewogen door den wensch, dat het Gode mocht behagen iemand aldaar op te wekken, die door Hem met de eigenaardige gaven is toegerust, die van noode zijn om opzettelijk aan de godsdienstige vorming der schoolgaande en studeerende jeugd te arbeiden, en dat hem tot dezen arbeid van harte de gelegenheid mocht worden gegeven. Zonder dien *naam* te dragen, zij hij in den besten zin des woords, de *kapelaan* der jeugd, die in deze inrichtingen wordt opgevoed.

Daags vóór mijn vertrek uit Pretoria, had ik het genoegen, in de Pastorie op één na al de protestantsche predikanten, die te Pretoria wonen, te ontmoeten. Ds. Bosman wilde mij de gelegenheid geven met hen kennis te maken. Ik trof er aan den Gereformeerden predikant, een der Hervormde predikanten, de twee Episcopale predikanten, den Presbyteriaanschen, den Wesleyaanschen

en den Baptisten predikant. Daar zag ik, voor 't oogenblik, het vraagstuk opgelost, hoe Transvaler en Uitlander tot één lichaam kunnen verbonden worden. Laten zij te zamen de hoogste belangen van 't volk op 't hart dragen — wij spraken met elkaâr over die hoogere belangen — en het terrein is gevonden, waarop men, tot heil der Republiek, de handen inéén kan slaan. Zoo was het aan den avond van dien dag. Men hield in de Baptistenkerk een vergadering ter bestrijding van de dronkenschap, bij name ter opwekking tot aansluiting bij de eene of andere onthouders-vereeniging. Terwijl Ds. Bosman presideerde, spraken Ds. Gray (Presbyteriaansch predikant), Ds. Spoelstra (Hervormd predikant) en ik-zelf een woord tot de vergadering. Wat een zegen zou het zijn als een ieder, die het ernstig meent met het heil van zijn volk, ter wille van anderen zich van 't gebruik van allen bedwelmenden drank wilde onthouden. Zoo er één vijand is, tot welks bestrijding men zich met elkaâr behoort te verbinden, zoo in de Transvaal als elders, dan is het deze vijand.

Ook ditmaal bezocht ik, zooals ik in 1885 deed, den President der Republiek. Ik kon niet bespeuren, dat hij in lichaamskracht was afgenomen, hoewel men mij zeide, dat dit allengs geschiedt. In 't korte gesprek, dat ik met hem had, bleek het mij, dat zijn blik zoo helder en zijn wil zoo krachtig is als ooit. Het is niet te betwijfelen, dat het zijn krachtige persoonlijkheid is, die de Transvaalsche burgers aan elkander houdt. Ik kon niet anders dan met bekommernis mij de vraag doen, wat van de Transvaal worden zal, als deze man niet meer de teugels van 't bewind in handen heeft. Maar waarom onzen God vooruitgeloopen? 't Zij genoeg te weten, dat Hij regeert. Aan Hem zij de toekomst der Transvaal biddend aanbevolen.

Na zes dagen allergenoeglijkst te Pretoria te hebben doorgebracht, vertrok ik Woensdag per trein naar

Heidelberg.

Na een tijd lang slechts één reisgezel bij mij gehad te hebben, voegde zich bij ons een jonge Hollander, die

ergens uit de spoorwegdienst was getreden, om elders, zoo mogelijk, op dezelfde wijze zijn bestaan te vinden. Hij was met andere matrozen van een Hollandsch oorlogsschip, terwijl het in Delagoa Baai ten anker lag gedeserteerd. Hij was, naar de wijze der matrozen zeer openhartig, en gaf mij een blik ook in enkele donkere bladzijden van zijn levensgeschiedenis. Hij trok mij aan door zijn openhartigheid, en maakte het mij gemakkelijk hem den weg der zaligheid te ontvouwen, waaromtrent hij gul zijn onkunde erkende. Nog zie ik hem, terwijl ik over den Heiland tot hem sprak, eerbiedig zijn hoofd ontblooten, aandachtig naar mij luisteren, en met dankzegging een boekske aannemen dat hem verder onderrichten moest omtrent den weg des heils. Mocht, wat ik hier mededeel, hem onder de oogen komen, dan neme hij van mij de verzekering aan, dat ik nog altijd aan hem denk en voor hem bid.

Mijn arbeid te Heidelberg begon van Vrijdagnamiddag en duurde voort tot Maandagnamiddag. Ik heb met groote opgewektheid het Woord verkondigd en 't Avondmaal helpen bedienen. Wegens de runderpest was men ook hier een wat kleine opkomst te wachten; doch zij groeide allengs aan, totdat des Zondags, tot aller verrassing, het groote kerkgebouw genoegzaam gevuld was. Daar het dorp niet groot is, waren het meerendeels buitenlieden die ik onder mijn gehoor had. Zoowel aan den merkbaren indruk waaronder men naar 't Woord zat te luisteren, als door gesprekken die ik met ettelijken heb gevoerd, is het mij gebleken hoe ook deze Gemeente een akker kan worden genoemd, die wel toebereid is om het zaad des Woords te ontvangen. Dit is te danken aan den zegen des Heeren die kennelijk heeft gerust op den trouwen arbeid die aan de Gemeente is verricht, niet het minst aan 't ernstig huisbezoek en de naarstige verspreiding van godsdienstige lectuur.

't Was mij een genot te ontdekken hoe eendrachtig de Kerkeraad met den Leeraar samenwerkt. Ik ontving den indruk dat zij doorgaans mannen des geloofs en des gebeds zijn. Ik zal niet vergeten het broederlijk onderhoud

dat ik met hen en de oud-Kerkeraadsleden tot twee malen toe heb gehad; eerst om met ze te spreken over het innerlijk leven, waarnaar elke voorganger in de Gemeente streven moet; en daarna om hun eenige wenken te geven hoe het aan te leggen in hun arbeid in de verschillende buurten waarin zij woonachtig zijn. Welk een kracht ten goede moet er tot de gansche Gemeente uitgaan, als de Predikant, de Kerkeraads- en oud-Kerkeraadsleden, zich tot een lichaam hebben gevormd, dat met Jezus Christus aan 't hoofd, zelfverloochenend en zelfopofferend aan de Gemeente arbeidt.

Ik heb te Heidelberg niet alleen een kinderdienst gehad, maar ook een dienst voor den zoogenaamden Jongelingsbond. Dit gaf mij gelegenheid aan de jongelingen vooral den plicht op 't hart te binden om in de goede oude paden te volharden. Ik wees hun op de gevaren, waarmede hun volk wordt bedreigd, door een Europeesche bevolking, die met zich verderfelijke gewoonten uit Europa heeft medegebracht. Ik waarschuwde hen vooral tegen het dobbelspel, de dronkenschap, de ontucht. Ik smeekte hun den eerbied voor Gods Huis, Gods Dag, Gods Woord te bewaren, als voor de kostbaarste kleinoodiën, die hun van de vaderen waren overgeleverd. Doen zij en de overige Transvaalsche jongelingschap dit niet, dan zou de Republiek een treurige toekomst tegentreden. De dapperheid van den Transvaalschen Boer, in elken strijd tegen den buitenlandschen vijand aan den dag gelegd, wordt, en dat terecht, alom geprezen; maar als hij niet, in de kracht van den levenden Christus, zich tegen de genoemde en andere zonden weert en ze overwint, dan zou de eenige dam breken die den Staat beveiligen moet tegen den steeds aanwassenden stroom der ongerechtigheid.

Men was eerst niet van plan nu reeds de jaarlijksche collecte voor 't Theologisch Seminarie te houden, omdat men meende, dat de grootere opkomst, die men bij 't volgende Avondmaal verwachtte, daartoe een geschikter gelegenheid zou aanbieden. Allengs echter, veranderde men van gedachte, en zoo had de collecte des Zondagavonds plaats. Toen de Leeraar mij na den dienst zag,

vroeg hij mij naar de collecte te raden. Te Pretoria had zij de aanzienlijke som van £ 28 bedragen. Men meende aldaar dat zij buitengewoon groot was. Berekenende hoeveel ruimer de Kerk te Pretoria dan die te Heidelberg is meende ik nauwelijks £ 25 te durven gissen. Tot mijn verbazing echter zeide hij mij, dat de collecte niet minder dan £ 40 was. Wij danken de Gemeenten van Johannesburg en Heidelberg voor wat zij in dezen gedaan hebben. 't Is een der dingen die openbaar maken hoezeer de Vereenigde Kerk zich één gevoeld met de oude Koloniale Kerk.

Wat vooral dit gevoel van eenheid liet uitkomen is het volgende. Bij de aankondiging der collecte sprak ik met een enkel woord, van de behoefte die er is aan een fonds, waarvan de rente dienen moet tot onderhoud van een vierden Hoogleeraar, en vroeg ik of dit fonds niet in de Transvaal zou kunnen worden bijeengebracht. Deze wenk vond weerklank in het hart van den mijncommissaris, den WelEd. heer P. Viljoen, die terstond in 't weekblad *De Vereeniging*, de Vereenigde Kerk opwekte tot de vervulling dezer edele taak. Hij beloofde de inteekening te zullen openen met £ 50, een som die hij later heeft verdubbeld. Zijn opwekkend woord blijkt een zaak te zijn geweest, dat niet in onvruchtbaren bodem was gevallen; want de Ring van Potchefstroom, die niet lang daarna te Heidelberg zitting hield, nam de zaak warm op, besluitende haar aanstaand jaar voor de Synode te brengen, en intusschen met de inzameling in den Potchefstroomschen Ring een aanvang te maken. God zegene deze poging. Hij stelle velen in staat tot het gewenschte doel samen te werken, niettegenstaande de tijdelijke rampen waarmede men ook in de Transvaal te kampen heeft. Gewis zal deze daad krachtig bijdragen om de Hollandsch-sprekende Afrikaanders in de Transvaal en in de Kolonie te nauwer aan elkander te binden.

Ik ben blij dat het rechtsgeding, dat tusschen de Hervormde en Vereenigde Gemeenten, toen ik te Heidelberg was, nog aan den gang was, eindelijk door de Rechtbank is beslecht, die van oordeel was dat de Hervormde Gemeente gehouden is aan de overeenkomst die, een

geruimen tijd geleden, tusschen de beide Gemeenten was getroffen. Het ga hier als te Rustenburg, men vergete wat voorbij is; kweeke een vriendelijken zin tegenover elkander aan; leve in vrede te zamen. Elke Gemeente doe het hare in den dienst van Gods Koninkrijk.

Terwijl ik te Johannesburg en te Pretoria voornamelijk met stedelingen in aanraking kwam, bewoog ik mij te Rustenburg en te Heidelberg bijna uitsluitend onder menschen die van buiten ter viering van 't avondmaal naar 't dorp waren gekomen. Zij waren meerendeels directe afstammelingen van de eerste Voortrekkers. Doch ziet, hoewel reeds zestig jaren sedert den eersten Trek zijn voorbij gegaan, gelijken zij nog altijd zoo zeer op onze koloniale Boeren, wat manieren, taal en gelaatstrekken aangaat, dat het mij was of ik mij onder onze koloniale binnenlandsche menschen bevond Wij, Hollandsch-sprekende Afrikaanders, zijn in gansch Zuid-Afrika een groot gezin gebleven, hoe ook overigens onze paden uiteen zijn gegaan. Eén nationale polsslag slaat in onze aderen. Wij voelen dit als wij elkander in de oogen zien en elkander de hand drukken. Wij voelen dit vooral in dagen van druk en lijden. Als één lid lijdt, dan lijden alle leden mede. Wat hebben wij in de Kolonie niet gevoeld, toen de tijdingen van 't lijden der eerste Voortrekkers ons bereikten. Ik herinner mij nog levendig den indruk, dien zij op mij als knaap hebben gemaakt. En wat ging er niet in ons om in 't jaar 1880? Wat in den aanvang van 't jaar 1896? Waarlijk, wat ons samenbindt is oneindig sterker dan wat ons van elkander scheidt. Gewis heeft dit medegewerkt om mijn arbeid in de Transvaal mij gemakkelijk en aangenaam te maken, en mij een gereeden ingang tot de harten te doen vinden.

Dinsdag vertrok ik naar

Langlaagte,

nabij Johannesburg, alwaar een predikanten-conferentie van Dinsdag tot Vrijdag zou worden gehouden. Ik had haar voorgesteld, en moest derhalve de leiding er van

op mij nemen. Zij werd door een betrekkelijk klein getal bijgewoond, zoodat wij onze samenkomsten in de voorkamer van de Pastorie konden houden. 't Was ons tot een rijken zegen, elkander te onderhouden over de kenmerken van een bloeiend geestelijk leven; over de hindernissen die dezen bloei in den weg staan, en over de wijze waarop deze hindernissen kunnen worden overwonnen. Ook spraken wij over het werk van den leeraar in zijn gemeente. Wij allen, die deze Conferentie hebben mogen bijwonen, verklaarden dat die ons ten zegen was. Er was licht opgegaan over menig donker vraagstuk. Men had nieuwe kracht en moed tot den arbeid ontvangen. De liefde tot God en den naaste was sterker aan 't vloeien geraakt. In één woord, de levende Heiland was naar Zijn belofte in ons midden, om ons te zegenen.

Ik ben opnieuw er in bevestigd dat onze predikanten aan zulke Conferenties behoefte hebben, zij het meest, die het ijverigst hun werk verrichten. Konden zij jaarlijks zich ergens in de stilte terugtrekken, om eenige dagen aan zulk een broederlijk onderhoud te wijden, hoeveel zouden zij er bij winnen. En hoe zullen de gemeenten in den ontvangen zegen deelen, als haar door Gods knechten met nieuw licht en kracht het Woord wordt verkondigd en het herderlijk werk met vernieuwde frischheid en trouw wordt verricht.

Zal het mij gegeven worden andermaal in de Transvaal het dierbaar Evangelie te gaan verkondigen. Ik laat deze vraag in Gods hand. Op Zijn tijd zal Hij daarop het antwoord geven. Intusschen zal de herdenking aan de dagen die ik aldaar heb doorgebracht, zoo lang ik leef, mij een bron van vreugde zijn. Anderen leerende, werd ik zelf geleerd. Opnieuw is mij de macht des Evangelies gebleken. Daar de gemoederen in de Transvaal, sinds jaren door politieke en andere gebeurtenissen onophoudelijk worden geroerd en geschokt, zoo trof het mij, welk een kracht Gods Woord heeft, om ondanks dit alles, tot hart en geweten door te dringen, en wat het zwaarste is, het zwaarste te doen wegen. Onder hen, die eenige dagen achtereen onafgebroken de

diensten konden bijwonen, werd allengs, en bij toeneming, het onderwerp der prediking het voorname onderwerp, waarover men dacht en sprak — mag ik niet er bij voegen tot God bad? En wat was de doorgaande inhoud mijner prediking? Ik ontvouwde, zoo duidelijk als ik kon, Gods liefde tot den zondaar, des zondaars terugkeer tot God, zijn verzoening met God, zijn overgaaf en toewijding aan Jezus Christus. Ik begeerde den heilbegeerigen maar onkundigen zondaar tot Christus te leiden, en toch was het ook ditmaal mijn ervaring, dat deze zoo elementaire prediking niet het minst heeft gediend om gelooVigen te verlevendigen en op te bouwen. Niet weinigen hebben mij dit betuigd. Dit een en ander maakt het begrijpelijk, dat ik van de Transvaal ben teruggekeerd met een hart dat meer dan ooit voor haar voelt en bidt. God wake over haar. Hij geve haar burgerlijke ambtenaren en geestelijke leidslieden naar Zijn hart. Hij doe van haar stroomen van zegen uitgaan tot gansch Zuid-Afrika.

HOOFDSTUK II.

Een zestal mijner Transvaalsche preeken.

De volgende preeken geven niet *letterlijk* het gesprokene terug; want hoewel ik telkenmale de gedachten in mijn geest had, die ik aan mijn hoorders wenschte mede te deelen, zoo welden zij toch telkenmale onder 't spreken opnieuw in mij op, en uitte ik ze doorgaans in vormen, die op 't oogenblik als vanzelf ontstonden. Gaarne schreef ik ook ter wille van de kinderen een kinderpreek uit, en wel zooveel mogelijk in de taal, waarin ik gewoon ben tot hen te spreken; maar daartegen zie ik op, omdat mijn kinderpreeken grootendeels samenspraken zijn, die tusschen mij en de kinderen werden gehouden.

Hoe lief God ons heeft.

Joh. 3 : 16: „Alzoo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijnen eeniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe."

Er is geen woord der Schrift, dat eenvoudiger en duidelijker is dan dit woord, terwijl het wellicht alle andere in rijkdom van inhoud overtreft. Het vat de gansche openbaring in al haar omvang, met al haar hoogten en diepten, in één blik te zamen.

En wat zal ik zeggen van de kracht van dit woord? Gelijk het brandglas de verspreide warmte der zon in één punt tot de hitte des vuurs samentrekt, zoo is in

dit woord al het licht der goddelijke openbaring in één gloeiend brandpunt vereenigd.

Geen wonder, dat dit woord in alle eeuwen op het heilbegeerige gemoed zulk een onuitsprekelijke kracht heeft uitgeoefend. Voor ontelbaren was het de sleutel tot Gods hart, en alzoo tot het koninkrijk der hemelen. Voor allen, die tot zaligheid in Gods hart hebben ingezien, en in Gods koninkrijk zijn ingegaan, wint dit woord van dag tot dag in zoete aantrekkelijkheid, in zaligende werking. Hoe beter zij God leeren kennen, des te levendiger gevoelen zij in dit woord den polsslag van het goddelijk hart, des te duidelijker vernemen zij daarin het geruisch van den stroom des eeuwigen levens, des te voller baden zij zich in het hemelsche licht, dat over hen door dit woord wordt uitgegoten.

Kent gij de zaligende en heiligende kracht van dit woord? Begeert gij die te kennen?

Welaan, geef u dan in dezen oogenblik in de handen van uwen Heiland over, terwijl Hij ook tot u het woord spreekt: „Alzoo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijnen eeniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe."

WIE SPREEKT DIT WOORD?

De eengeboren Zoon des Vaders!

Profeten en priesters hebben van God getuigd. Maar daarin kan mijn hart niet berusten. Dit kan mijn diepste behoefte niet bevredigen. Ik wil weten wat mijn God voor mij is, en verlang dat iemand dit mij zeggen zal, die de diepten van Gods wezen heeft gepeild — iemand, die zonder tusschenpersoon onmiddellijk met den Vader omgaat, en voor wien de Vader niets verborgen houdt. O, wat zaligheid! die behoefte wordt thans bevredigd, nu geen Mozes, geen Elia, geen Jesaja, maar de Eengeborene des Vaders mij mededeelt, wat Hij onmiddellijk tot in de diepten van 's Vaders hart aanschouwt. Hoort wat Hij aan Nicodemus, en aan u en mij verklaart: „Voorwaar, voorwaar, zeg Ik u, wij spreken wat wij

weten, en getuigen wat wij gezien hebben. Niemand is opgevaren in den hemel, dan die uit den hemel nedergekomen is, namelijk de Zoon des menschen, die in den hemel is." (vs. 11, 13.) „Niemand heeft ooit God gezien; de eeniggeboren Zoon, die in den schoot des Vaders is (voor Wien de Vader niets verbergt), Die heeft Hem ons verklaard. Niemand kent den Vader, dan de Zoon, en dien het de Zoon wil openbaren." (Joh. 1 : 18; Matth. 11:27.)

EN WAT ZIET DE ZOON IN 'T HART DES VADERS?

Zijn *liefde* tot u!

„Alzoo *lief* heeft God de wereld gehad."

't Ware *veel* geweest, als Jezus verklaard had: God heeft *medelijden* met u; 't is *alles* nu Hij betuigt: God heeft u *lief*.

God kon met u medelijden hebben, zonder u lief te hebben. Dan was er een afstand gebleven tusschen Hem en u. De liefde alleen laat geen afstand, geen verwijdering toe. Nu God u lief heeft, bedoelt Hij niets minder dan u op te nemen in Zijn gemeenschap — in de gemeenschap van Zijn leven en licht, Zijn kracht en heerlijkheid. Hij wil u maken tot zoon, tot dochter. Hij wil Zijn liefde in uw hart uitstorten door den Heiligen Geest, Hij wil u tot rust brengen, in Zijn schoot, aan Zijn hart — daar waar de Eengeborene is! Gelijk de hen hare kiekens onder de vleugelen verzamelt, en aan haar hart verwarmt, zoo wil God over u Zijn eeuwige liefde uitademen, en alzoo u levend en zalig maken.

God is liefde. Als Schepper heeft Hij al Zijn schepselen lief, en deelt Hij hun, naar hun vatbaarheid Zijn liefde mede. De aarde is vol van Zijne goedertierenheid; Hij is aan allen goed en Zijne barmhartigheden zijn over al Zijne werken. (Ps. 119 : 64; 145 : 9.) Maar 't heeft Hem behaagt den mensch daardoor boven alle schepselen te verheffen, dat Hij alleen in den mensch de volle maat Zijner liefde wil uitstorten. De mensch, niet de engel, kan ontvangen den Geest der aanneming tot kind, met God als met zijn Vader omgaan, en met den Eengeboren Zoon de mede erfgenaam van alle dingen

worden. De engelen zijn de dienaren van Gods kinderen. (Hebr. 1 : 14.)

Maar hoe wordt in onzen tekst

HET VOORWERP VAN GODS LIEFDE

genoemd?

De wereld! „Alzoo lief heeft God de *wereld* gehad, dat Hij Zijnen Eengeboren Zoon gegeven heeft."

De wereld is hier de menschheid als een geheel gedacht, en wel de zondige menschheid, die, van wege de zonde, onder Gods toorn verkeert. God had, zoo Hij het heeft gewild, de wereld door Zijn Zoon kunnen veroordeelen. Er was niets dat Hem noodzaakte de reddende hand naar den mensch uit te strekken. 't Is uit vrije liefde dat Hij Zijn Zoon in de wereld gezonden heeft, niet om haar te veroordeelen, maar opdat zij door Hem zou behouden worden. (vs. 17.)

Er zijn, die God zich zóó voorstellen, dat zij meenen dat God niet anders kon, dan den mensch lief hebben, en uit liefde de hand aan zijne behoudenis leggen. Maar, waar de liefde als met natuurdwang werkt, daar is zij geen liefde meer. De mensch had Gods liefde verbeurd, en 't is uit vrije genade dat God Zijn liefde van hem niet aftrok. Dit geeft aan de liefde Gods jegens ons een onuitsprekelijke waardij.

't Is met Gods liefde jegens den mensch, als met de schepping van 't Heelal. Er zijn die meenen dat God niet anders kon, of Hij *moest* de wereld scheppen. Ware dit zoo, dan wordt de schepping eene onvermijdelijke noodzakelijkheid. En wat wordt God? Een onvrij wezen, die schept niet omdat Hij *wil*, maar omdat Hij *moet!* Hoe gansch anders is het, nu de schepping de vrije daad van Gods vrije liefde is. Hoe dierbaar wordt mij nu de zonnestraal die mij verwarmt, 't windje dat mij verkwikt, de bloem die mij bekoort, de spijze die mij voedt, ze zijn mij de getuigen van Gods genadige goedertierenheid.

Zoo is het met Gods liefde tot den gevallen mensch. 't Is uit vrije genade, dat Hij Zijn liefde tot hem uitbreidt. Hij heeft den zondaar lief, niet omdat Hij hem

moet, maar omdat Hij hem *wil* liefhebben. God zelf heeft zich in zulk een betrekking tot den zondaar gesteld, dat Hij hem met vaderlijk mededoogen gadeslaat, en met vaderlijke teederheid aan zijn behoud arbeidt.

Bedenk dit. Was een woord van God tot u gekomen, u verkondigende: „Alzoo *toornt* God over de zondige wereld, dat Hij Zijnen Zoon gezonden heeft in de wereld, om haar te veroordeelen," dan hadt gij dat woord moeten billijken, en Gods oordeel rechtvaardigen. Hoe moet u dan niet de genadige boodschap treffen: „Alzoo *lief* heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijnen Eeniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve maar het eeuwige leven hebbe."

En, let op, terwijl God uit vrije genade, Zijn liefde tot den zondaar uitstrekt, hoe ernstig is die liefde, hoe gereed is zij om het offer te brengen, dat tot de redding des zondaars noodig is.

WAT IS HET OFFER DER GODDELIJKE LIEFDE?

Hoor het: „*Alzoo* lief heeft God de wereld gehad, *dat Hij Zijnen Eeniggeboren Zoon gegeven heeft.*" In dit woord is 't hoogste en 't diepste begrepen, dat van Gods liefde kan worden gezegd.

Wij voelen ons bij het vernemen van dit woord geneigd om stil te zwijgen, en ons lijdelijk aan den indruk dien het bestemd is te verwekken over te geven. Als iets buitengewoons u treft dan blijft gij stil, en geeft gij u gedwee over aan de kracht waarmede het u aangrijpt. O, laat dit woord, dat door geen ander woord in alle eeuwigheid kan worden overtroffen, u in dit oogenblik in al zijn majesteit en liefelijkheid overmeesteren: „*Alzoo* lief heeft God de wereld gehad, *dat Hij Zijnen Eengeboren Zoon gegeven heeft*, opdat een iegelijk die in Hem gelooft niet verderve maar het eeuwige leven hebbe."

De volmaakte liefde offert haar goed en bloed, offert zichzelve, aan 't voorwerp der liefde. God heeft dit offer voor u, voor mij, gebracht.

De Vader gaf niet den Zoon om Zichzelf te sparen. De liefde kan niet zelfzuchtig handelen. Hij is zoo één

met den Zoon, dat Hij in den Zoon zichzelven gaf. Hij heeft uit liefde voor u zoo min Zichzelf als zijn Zoon gespaard. Het offer der goddelijke liefde is de gemeenschappelijke daad des Vaders en des Zoons — laat ons er bij voegen — en des Heiligen Geestes. De drieëenige God heeft zich, tot uw zaligheid, o zondaar, voor u opgeofferd.

Als ik dit wonder vatten wil,
Staat mijn verstand vol eerbied stil;
't Verstomt bij 't geen het niet doorziet,
'k Aanbid, maar ik doorgrond het niet.

Wij zeiden u, dat Gods liefde jegens den zondigen mensch geheel vrij en ongehouden is. Uit eigen beweging ontfermde Hij zich over ons. Maar Hij verbrak niet een enkele van Zijn eeuwige verordeningen, om Zich het werk der verlossing gemakkelijk te maken. Naar Zijn gerechtigheid eischte Hij, eer Hij den zondaar de vergiffenis der zonde en 't verbeurde eeuwige leven kon aanbieden, een zoenoffer voor de zonde. En zoo niet Zijn eigen Zoon dit offer voor de zonde had willen worden, dan was de verlossing ondenkbaar. Liever dan het werk onzer verlossing te staken, gaf God Zijn Eeniggeboren Zoon aan den vervloekten dood over, dien de zondige mensch heeft verdiend. „God was in Christus de wereld met zich verzoenende, hare zonden haar niet toerekenende. Hem die geene zonde gekend heeft, heeft God zonde gemaakt voor ons, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem."

Zóó lief had God de wereld. Geen schepsel kan de hoogte en diepte dezer liefde berekenen. Zij gaat de kennis van alle schepselen oneindig te boven. God alleen weet welk een offer Hij gebracht heeft voor de zonde der wereld, door Zijn Zoon voor haar aan den dood des kruises over te geven.

EN WAT IS HET DOEL DEZER LIEFDE?

Den zondaar van 't verderf te verlossen en hem een deelgenoot des eeuwigen levens te maken! „Alzoo lief heeft

God de wereld gehad dat Hij Zijnen Eeniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft *niet verderve maar het eeuwige leven hebbe.*"

De zondaar is nog niet in 't verderf, maar op weg derwaarts. De ellende der zonde die hij nu ondervindt, is maar het voorportaal tot het eeuwige verderf — alwaar in de duisternis geen licht meer schijnt, in de wanhoop geen hoop meer doorbreekt. Komt er geen verlossing, dan moet de zondaar van de eene ellende tot de andere verzinken, totdat hij in den afgrond hopeloos omkomt.

Gods Zoon werd één met den zondaar, en liet zich als zondaar behandelen, opdat de zondaar één met Hem zou worden, en met Hem in het eeuwig leven, in de eeuwige heerlijkheid deelen, die Hij zelf in de gemeenschap met Zijn Vader geniet. (Joh. 17 : 2; 24.)

Ik zeide u reeds, dat als hier alleen van Gods *medelijden* sprake was, God Zijn doel zou hebben bereikt, als Hij den zondaar slechts uit zijn ellende had verlost. Maar Zijn *liefde* is hier werkzaam, en kan niets minder bedoelen dan den verloste in de zalige gemeenschap met den Drieëenigen God op te nemen.

En is de ellende des zondaars op aarde slechts een voorsmaak van het verderf, zoo is al wat de verloste nu geniet, slechts een onderpand, de aanvang, van het eeuwige leven. 't Is nog niet geopenbaard wat hij zijn zal, maar als Christus zal geopenbaard zijn, dan zal ook hij geopenbaard worden in heerlijkheid. (1 Joh. 3 : 2; Col. 3 : 4.)

„In heerlijkheid." Wie kan den afstand meten tusschen het verderf des zondaars in de donkere diepte, en de heerlijkheid des Zoons boven de hoogste hemelen? Wacht tot dat gij als geloovige in een verheerlijkt lichaam 't eeuwige leven beërft, om naar waarde te kunnen schatten, wat de liefde Gods voor den zondaar heeft uitgewerkt. Dan genieten Vader, Zoon en Heilige Geest in een verheerlijkte menschheid het loon van het offer, waartoe in de volheid des tijds de goddelijk liefde is bereid geweest.

Bij een ieder die in den Zoon gelooft. „Alzoo lief heeft God de wereld gehad dat Hij Zijnen Eengeboren Zoon gegeven heeft *opdat een iegelijk die in Hem gelooft*, niet verderve maar het eeuwige leven hebbe."

Hier wordt gesproken van het geloof en niet van de bekeering, omdat het geloof de bekeering veronderstelt. 't Is een godslasterlijke gedachte, dat God door de overgave Zijns Zoons voor den zondaar den weg zou hebben geopend om zonder bekeering het eeuwige leven te beërven.

Ik zeide u dat God in Zijn liefde tot den zondaar niet één van Zijne eeuwige verordeningen verbreekt. Een van deze verordeningen is, dat zonder bekeering de gebroken gemeenschap tusschen God en den zondaar niet kan worden hersteld. Zoo min de zondaar zonder een zoenoffer van Gods kant, het verderf ontkomen en het leven vinden kan, zóó min is dit van 's menschen kant mogelijk zonder de bekeering.

Daarom zie ieder onbekeerde toe, dat hij zich niet bedriege met de redeneering: „Heeft God de wereld lief dan heeft Hij ook mij lief, en dan heb ik geen verloren gaan te vreezen." De Heiland zegt niet: „Alzoo lief heeft God de wereld, dat Hij niet zal toelaten dat iemand verloren ga;" maar: „alzoo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijnen Eeniggeboren Zoon gegeven heeft, *opdat een iegelijk die in Hem gelooft*, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe."

Ik zeide u, dat het een godslasterlijke gedachte is, dat God Zijn Zoon gegeven zou hebben, opdat de zondaar zonder bekeering zou kunnen zalig worden. Maar zet de bekeering op hare eigen plaats. Tracht niet door de bekeering te verkrijgen, wat gij alleen door 't geloof verkrijgen kunt. Door u te bekeeren, wendt gij u tot God, van wien gij door de zonde zijt afgekeerd. Maar uw bekeering doet u niet de vergiffenis uwer zonden verwerven, en maakt u niet alzoo een deelgenoot des eeuwigen levens. Gij moet de vergeving en 't eeuwig leven aan-

nemen als genadegaven, en wel als genadegaven, die Jezus Christus voor u door Zijn zoendood heeft verworven. Deze gaven kunt gij niet aannemen dan door Jezus Christus als uw Heiland te omhelzen, en alzoo één met Hem te worden. Met andere woorden: gij moet gelooven in Jezus Christus — gij moet u toevertrouwen aan Jezus Christus.

Wellicht spreek ik tot dezulken, die in waarheid mogen betuigen, dat zij aan zonde en wereld den rug hebben toegekeerd, en dat zij zich er op toeleggen om in alles God te behagen. Naar het licht en de kracht die God u schenkt, vermijdt gij het kwade en doet gij het goede. Maar dit brengt u niet tot rust. Gij zijt niet gelukkig. Gij zijt niet zeker van de vergiffenis uwer zonden en van 't eeuwig leven. Gij hebt geen vreugde in den omgang met God. Gij leeft niet in de hoop der eeuwige heerlijkheid. Geen wonder; want de vergiffenis uwer zonden en het eeuwige leven, zijn gaven die Jezus voor u heeft verworven, en die gij door het geloof moet aannemen, dat is, door Hemzelven aan te nemen als uw Redder en Heer. „Alzoo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijnen Eeniggeboren Zoon gegeven heeft, *opdat een iegelijk, die in Hem gelooft*, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe."

Doe dan, heilbegeerige, in dezen oogenblik, wat God van u begeert. Neem Jezus, en in Jezus de vergeving en 't eeuwige leven aan. Hoeveel tijd hebt gij noodig om een geschenk aan te nemen, dat u wordt aangeboden? Slechts één oogenblik. Daarom is in 't oogenblik dat gij Jezus geloovig omhelst, het eeuwige leven uw deel. Wat moest de Israëliet, die van een slang was gebeten, doen, om te herstellen? Zien naar de koperen slang! Hoeveel tijd was daartoe noodig? Slechts één oogwenk! Hoor wat de Heiland betuigt: „Gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, alzoo moet ook de Zoon des Menschen verhoogd worden, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe."

Is het waarlijk uw begeerte, met elke u bekende zonde

te breken, en in de gemeenschap met God naar Gods wil te wandelen? Laat niets u dan hinderen om in dit oogenblik de vergeving en het eeuwige leven, als Gods genadegaven in Christus, te ontvangen. Plaats u voor het kruis van Christus. Zie op naar Hem, die daar voor u, in uw plaats lijdt, gelijk de Israëliet opzag naar de koperen slang. Twijfel niet of Jezus Christus nu bij u is, en u aanbiedt wat Hij aan 't kruis voor u verworven heeft. Neem Hem aan, om voortaan alles voor u en in u te zijn. Antwoord Hem en zeg: „Heiland, ik geloof Uw woord; ik neem wat Gij mij geeft; ik omhels U; ik verlies mij in Uwe liefde; van nu voortaan zijt Gij de mijne, en ben ik de Uwe."

Die dit doet ga met vreugde naar huis; want „Alzoo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijnen Eeniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat *een iegelijk* die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe."

Hoe God ons met Zich verzoent.

2 Cor. 5 : 19. „God was in Christus, de wereld met zich verzoenende, hunne zonden hun niet toerekenende, en heeft het woord der verzoening in ons gelegd."

Paulus noemt den mensch die in Christus is, een nieuw schepsel (vs. 17), en denkt daarbij aan 's menschen verzoening met God, door Christus. Die verzoening doet een nieuwe betrekking ontstaan tusschen den mensch en zijn God, en maakt daardoor alles voor hem nieuw. Zijn God wordt voor hem een nieuwe God. Hij ontdekt in Hem wat voor hem vroeger verborgen is gebleven. En zoo ontdekt hij in alle Gods daden en verordeningen wat voor hem vroeger onbekend is geweest. Door zijn verzoening met God „is 't oude voorbijgegaan en alles nieuw geworden." (vs. 17.)

Er is derhalve voor 't christelijk denken en leven geen gewichtiger waarheid dan 's menschen verzoening met God. Laat ons, naar aanleiding van ons tekstwoord, met elkander deze waarheid overdenken.

„God was in Christus de wereld met Zichzelven verzoenende." Van dat de zonde in de wereld heerscht, heerscht ook in haar 't besef van schuld. Dit schuldbesef verwijdert den mensch van God. 't Is een scheidsmuur tusschen hem en zijn God. 't Maakt hem de gemeenschap met God onmogelijk. 't Doet hem zijn God ontvluchten en ontwijken. 't Maakt de liefde tot God onmogelijk. 't Doet hem in God een harden God zien. 't Wekt opstand tegen God, omdat Hij tegen de zonde toornt en den schuldige straft. 't Maakt den mensch tot een vijand van God. Wie heeft dezen scheidsmuur verbroken? Wie heeft den schuldige van een vijand in een vriend van God veranderd? Wie heeft hem met God verzoend? God zelf! „*God* was in Christus de wereld met Zichzelven verzoenende."

In de verzoening met God zijn alle Christelijke zegeningen begrepen, zooals de boom in 't zaad, waaruit hij is voortgekomen. „*Al deze dingen* zijn uit God, die ons met Zichzelven verzoend heeft door Jezus Christus." (vs. 18).

God ons met Zich verzoenende! Dit woord is in lijnrechten strijd met wat de wereld in alle eeuwen over de verzoening met God heeft gedacht. Zij heeft gemeend en meent nog, dat de verzoening van den schuldigen mensch moet uitgaan; dat de mensch Gods toorn moet stillen en Gods welgevallen moet opwekken, door de offers die hij Gode brengt, de goede werken, die hij doet, 't berouw dat hij toont.

Welk een valsche en onware beschouwing is deze ten opzichte van de verzoening. De verzoening met God is oneindig meer dan 't stillen van den toorn des rechters. De rechter laat toe, dat de schuldige de verdiende straf afkoopt door een boete, een schadevergoeding. Maar dan is 't niet een persoonlijke zaak tusschen den schuldige en den rechter, dan is 't doel der rechtspleging niet de verzoening van den schuldige met den rechter. De boete, die de schuldige betaalt, dient eigenlijk alleen om aan de verdiende straf te ontkomen. Zij is een plaatsvervanging

voor de verdiende straf. De schuldige blijft persoonlijk, zoo ver als ooit, van den rechter verwijderd. Hij zal hem, na zijne rechtsuitspraak, eer haten dan liefhebben.

Denk u den vader en 't kind. Hij moet de zonde van zijn kind straffen. Maar als 't nu zijn kind alleen er om te doen is, aan de straf te ontkomen, dan wordt de breuk nooit geheeld tusschen den vader en zijn kind.

Wat heelt dan die breuk? Dat de vader, terwijl hij zijn kind straft, hem overtuigt, dat zijn toorn een liefdetoorn is, en dat de straf ten doel heeft, hem van zijn zonde te overtuigen, en niet om hem van de liefde des vaders uit te sluiten. Laat zijn kind zich hiervan overtuigen, verlangt het weer onbelemmerd aan 's vaders liefde deel te hebben, dan keert hij, met schuldbelijdenis, tot zijn vader terug, en de verzoening is volbracht.

Maar dan is de verzoening geheel en al uitgegaan van den vader en niet van 't kind. Zij is dan door en door 't werk van 's vaders liefde.

Zoo is des menschen verzoening met God door en door, van begin tot eind, alleen aan Gods liefde te danken.

De hoogste daad van Gods liefde is de verzoening van den schuldigen mensch met zijn God.

De waarachtige godsdienst gaat van God en Gods liefde uit; terwijl de door den mensch uitgedachte godsdienst uitgaat van den mensch en 's menschen gewaande verdiensten.

De waarachtige godsdienst bedoelt 's menschen verzoening met God en alzoo zijn terugkeer tot de gemeenschap aan Gods liefde; terwijl de menschelijke godsdienst slechts er op uit is, om den mensch ontslagen te krijgen van Gods toorn en straf.

Aan Israël werd deze waarheid zeer duidelijk geleerd. God nam dit volk uit genade in de gemeenschap aan Zijne liefde op. Uit genade verkoos Hij hen in Abraham; uit genade verloste Hij hen uit Egypte; uit genade woonde Hij in hun midden; en 't zoenoffer diende om de belemmering uit den weg te ruimen, die door de een of andere zonde was ontstaan in de gemeenschap tusschen den Israëliet en zijn hem liefhebbenden God.

Onder de volkeren was deze beteekenis van 't offer gansch en al verloren gegaan. Men kende Gods genade en liefde niet. Men kon derhalve in 't offer niet Gods genadige verordening zien, die ten doel had de gebrokene gemeenschap met God te herstellen. Men zag in 't offer een middel, dat door den mensch in zijne radeloosheid was uitgedacht, om daardoor den toorn van God te stillen, en aan de verdiende straf te ontkomen.

Het zoenoffer is, naar zijn oorspronkelijke goddelijke verordening, de hoogste openbaring der goddelijke liefde jegens den schuldigen mensch.

Dit zien wij allertreffendst uitkomen in den dood van Jezus Christus. Met het oog daarop zegt Paulus, dat God

IN CHRISTUS ONS MET ZICH VERZOENDE.

Waarom *in Christus?* Waarom niet zonder Christus? Als onder de menschen de liefhebbende vader zijn schuldig kind met zich verzoent, zonder de tusschenkomst van een ander, waarom kon God ons niet met Zich verzoenen, zonder de tusschenkomst van Christus? Laat mij u 't antwoord geven op deze vraag.

Als één ding zeker is, dan is het dit, dat wij de bemiddeling door Christus niet zóó moeten verstaan, dat Hij en niet de Vader ons liefhad, of dat Hij meer dan de Vader ons liefhad, en dat Hij God voor ons heeft veranderd van een liefdeloozen in een liefderijken God.

Dit zou in strijd zijn met de waarheid, dat „*God* in Christus ons met Zich heeft verzoend." De Vader is de bron der liefde, die door den Zoon tot ons vloeit. Wat uit den Vader is, dat komt door den Zoon tot ons.

Hoe nadrukkelijk leert ons de Heiland, dat alles wat Hij voor ons is geworden, aan de liefde des Vaders is te danken, als Hij zegt, dat *de Vader* „de wereld alzoo lief heeft gehad, dat Hij Zijnen eengeboren Zoon heeft gegeven" — dat de Zoon bij uitnemendheid 's Vaders liefdegaaf aan de wereld is.

Niets is duidelijker voor de apostelen, dan dat het de liefde des Vaders is, die in de liefde van Christus ons wordt getoond. „Hierin -- zegt Johannes — is de liefde

Gods jegens ons geopenbaard, dat God Zijnen eengeboren Zoon gezonden heeft in de wereld, opdat wij zouden leven door Hem. Hierin is de liefde, niet dat wij God lief gehad hebben, maar dat Hij ons lief heeft gehad, en Zijnen Zoon gezonden heeft tot verzoening voor onze zonden." (1 Joh. 4 : 9, 10.)

Niets is Gode onwaardiger, dan ons Jezus Christus te denken als de Middelaar tusschen den schuldigen mensch en den liefdeloozen God.

Nergens schittert 's Vaders liefde meer, dan waar Hij Zijn Zoon tot verzoening voor onze zonden sterven laat.

Zoo ergens, dan zien wij in Jezus' dood, dat Gods toorn jegens ons, die Hij met Zich verzoenen wil, een liefdetoorn is — een toorn, die ten doel heeft niet om ons van Hem te verwijderen, maar tot Hem uit te drijven.

Zoo is de toorn van elken aardschen vader, die door de straf op de gepleegde misdaad, den terugkeer van zijn kind op 't oog heeft.

Maar, vraagt gij, als de liefde des Vaders jegens ons niet minder is dan die van den Zoon, ja, als de liefde des Zoons jegens ons is voortgevloeid uit 's Vaders liefde jegens ons, waarom kon de Vader niet zonder de bemiddeling des Zoons ons met Zich verzoenen?

Ik doe u een andere vraag: Waarom schiep de Vader de wereld door den Zoon? Was het omdat het *Hem* ontbrak aan de wijsheid en de macht, die daartoe van noode waren? Gij antwoordt: Geenszins!

Nu, zoo verzoende de Vader de wereld niet met Zich door Christus, omdat het *Hem* daartoe aan de vereischte liefde ontbrak!

De bemiddeling door Christus behoort tot de grondverordening, waarop alle Gods verordeningen ten opzichte van 't schepsel rusten, namelijk *dat de schepping door den Zoon ontstaat, om door den Zoon als haar Hoofd te worden, wat zij wezen moet.*

Om mij aldus uit te drukken: God verordende den Zoon tot Hoofd der schepping, opdat Hij haar door Zijn bemiddeling, zou invoeren in de gemeenschap met God,

waartoe zij door den Vader was bestemd. Zij moet met den Zoon als haar Hoofd worden wat zij wezen moet.

Past dit inzonderheid toe op den mensch. Heeft hij, als schepsel, door den Zoon ontvangen wat hem als schepsel eigen is; dan moet hij ook door den Zoon ontvangen wat noodig is, om een kind van God te worden, en als Gods kind te leven in de gemeenschap aan de liefde des Vaders.

De Zoon moet aan 't schuldige kind 's Vaders vergevende genade, Gods verzoenende liefde, openbaren.

Maar waarom moest dit

DOOR DEN DOOD VAN CHRISTUS

geschieden? Waarom was 't niet genoeg, dat Christus door woord en daad den mensch van 's Vaders vergevende liefde verzekerde?

Dat Paulus, van de verzoening door Christus sprekende, aan Christus' sterven dacht, lijdt geen twijfel.

Dit blijkt hieruit, dat hij terstond zegt, dat God „dien, die geen zonde gekend heeft, zonde voor ons heeft gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem." (vs. 21.)

De Zoon is, tegenover 't schepsel, de vertegenwoordiger des Vaders. Dit bleek in Zijn leven op aarde. Hij was de Heilige en Rechtvaardige. Daarom kon de schuldige mensch Hem niet verdragen. In 's menschen vijandschap tegen Hem, openbaarde zich 's menschen vijandschap tegen God. En toen in Zijn dood die vijandschap en daarmede 's menschen schuld, ten toppunt steeg, wat zag men gebeuren? Dat de schuldige de plaats van den Onschuldige, en de Onschuldige de plaats van den schuldige bekleedde — dat de schuldige wordt gespaard, terwijl de Onschuldige sterft.

En wat was de verklaring van dit verschijnsel? Het gebed van den Zoon: „Vader vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen."

Ik noemde zoo even den vleeschgeworden Zoon van God, 's Vaders vertegenwoordiger op aarde. Maar Hij was ook als Hoofd der schepping, bij name der mensch-

heid, 's menschen Vertegenwoordiger tegenover God. Hij was de tolk van God tegenover den mensch, van wege Zijn eenheid met God; en de tolk van den mensch tegenover God, van wege Zijn eenheid met den mensch.

Wat is de eerste behoefte van den schuldige tegenover God? De vergiffenis zijner schuld. Nooit was die behoefte dringender, dan toen in den dood van Jezus Christus, de schuld des zondaars ten toppunt steeg.

Daarom zoo ooit, dan was *nu* 't oogenblik daar, dat Jezus Christus, als de Middelaar tusschen God en mensch moest handelen, en in Zijn Middelaarsbede zoowel Gods genade, als de behoefte des schuldigen aan die genade uitspreken.

In deze ontmoetten in Hem de genadige God en de schuldige mensch elkander.

In deze bede bleek dat God altijd genadig gezind was jegens den schuldige, en de schuldige altijd behoefte had aan Gods genade.

God verhoorde de bede van Christus. Die verhooring werd de grondslag van 's menschen verzoening met God.

Hieruit is geboren

HET WOORD DER VERZOENING.

Dit woord der verzoening is niets anders dan 't Evangelie, de blijde boodschap, die den mensch verkondigt, dat toen de zonde ten toppunt steeg, en dat tegen Jezus Christus, de zondaar door Hem het teederst op Zijn hart gedragen, en geworpen werd op de genade Zijns Vaders; en dat de Vader op de bede Zijns Zoons, den schuldige zijn schuld niet heeft toegerekend.

Tot wie komt dit woord der verzoening? Tot

DE GEHEELE WERELD.

In de zonde, die men tegen den Zoon aan 't kruis pleegde, was de zonde der gansche wereld vertegenwoordigd, daarom gold Jezus' bede aan 't kruis, de gansche wereld. (Zie onzen Catechismus, vraag 15.)

De Gemeente des Heeren ontstaat uit het geloof aan 's menschen verzoening met God in Christus. Zij weet

dat zij door Hem met God verzoend is. In een zin, waarin de wereld buiten haar het niet zeggen durft, mag zij belijden: Jezus Christus is de verzoening voor onze zonden — het bloed van Jezus Christus reinigt ons van alle zonden. Maar zij is geroepen aan de wereld te verkondigen, dat God het zondige menschengeslacht als een geheel aanziet, en dat daarom Christus voorbede allen geldt. „Hij is — zegt Johannes — een verzoening voor onze zonden, en niet alleen voor de onze, maar ook voor de zonden *der geheele wereld*. (1 Joh. 2 : 2.)

„God was in Christus *de wereld* met Zich verzoenende, hunne zonden hun niet toerekenende."

„Alzoo lief heeft God *de wereld* gehad, dat Hij Zijnen Eeniggeboren Zoon gegeven heeft; opdat *een iegelijk*, die in Hem gelooft, niet verderve, maar 't eeuwige leven hebbe."

Maar is nu de mensch daardoor reeds met God verzoend, dat God de bede Zijns Zoons heeft verhoord en dit der wereld verkondigen laat? Geenszins! Daartoe is noodig dat de mensch met God

ZICH LAAT VERZOENEN.

Hier is een keten van drie schakels. De eerste schakel is, dat de Vader, op de bede Zijns Zoons, aan de wereld haar schuld niet toerekent, de tweede dat Hij haar dit laat verkondigen, de derde dat die 't hoort zich den Middelaar toevertrouwen moet.

Weigert de mensch dit te doen, dan stelt hij zich buiten de bemiddeling van Jezus Christus. Niet alleen was God *in Christus* de wereld met Zich verzoenende; maar 't is ook *in Christus* dat wij ons met God laten verzoenen. (vs. 21; Rom. 8 : 1).

God handelt met de schepping, bij name met de menschheid, niet anders dan door Jezus Christus haar Hoofd. „Niemand komt tot den Vader dan door Hem." En de Vader komt tot niemand dan door Hem.

't Is de verordening, waarop de gansche schepping is aangelegd, dat de Vader niet anders dan door den Zoon, als Hoofd, Zich aan 't schepsel mededeelt.

Om weer opgenomen te worden in de liefde des Vaders, die den mensch vóór de zonde aan God bond, moet gij u laten opnemen in de liefde des Zoons, die, toen de zonde der wereld ten toppunt steeg, voor haar tot den genadigen Vader bad: „Vader, vergeef het hun."

Die bede openbaarde 't geheim, dat de Zoon door Zijn bemiddeling de menschheid, sedert de zonde, in de genade des Vaders heeft bewaard, en alzoo den weg heeft open gehouden tot de openbaring der goddelijke genade in de volheid des tijds. (Hand. 14 : 16, 17; 17 : 30.)

Terwijl Hij en Zijn Vader 't woord der verzoening tot u zenden,

LATEN ZIJ U BIDDEN

u met uwen God te laten verzoenen.

Is er iets, dat u bewijst, dat de daad en 't Woord der verzoening uit Gods liefde jegens u zijn geboren, dan is dit het feit, dat Vader en Zoon u laten *bidden*, u met uwen God te laten verzoenen. „Wij zijn gezanten van Christus wege, als of God door ons bade, wij bidden van Christus wege: laat u met God verzoenen."

Het woord der verzoening is niet de koude verkondiging van een volbracht feit, of een afgerond leerstuk over 't feit der verzoening. 't Is de voortzetting van de daad der verzoening. In dit woord werkt de liefde voort, waaraan de verzoening is te danken. Door dit woord grijpt de liefde Gods den schuldige aan, en *beweegt* zij hem om zich met God te laten verzoenen. (vs. 11.) Dit woord is de kracht waardoor God het wantrouwen van den schuldigen mensch jegens zijn God vernietigt, vertrouwen jegens God in hem wekt, hem met God verzoent, en alzoo hem een nieuw schepsel maakt.

En om den schuldige te laten verstaan, dat het woord der verzoening 't woord der goddelijke liefde is, deelt God Zijn liefde den prediker mede; zoodat de liefde des predikers de tolk wordt van Gods liefde. „*Wij* bidden u — zegt Paulus — van Christus wege, alsof God door *ons* bade."

Hebt gij ooit uit den mond van uw vader of moeder

of van wie ook de bede vernomen, „laat u met God verzoenen?" Hebt gij in hun stem, hun gelaat, hun gedrag, de liefde opgemerkt, die ze er toe bewoog om u te bidden: „Laat u met God verzoenen." Dan was die liefde de tolk van de liefde des Zoons, die aan 't kruis voor u bad, en van de liefde des Vaders, die de bede des Zoons verhoorde.

En wij, met God medearbeidende, bidden u ook, dat gij de boodschap der genade niet te vergeefs ontvangt. Wijs haar niet langer af. Sluit niet langer hart en oor er voor. Neem nu 't woord der verzoening aan. Geef u nu voor altijd den Middelaar over. Hij staat gereed u op te nemen in Zijne voorbiddende en in 's Vaders vergevende liefde. Want Hij zegt: „In den aangenamen tijd heb Ik u verhoord, en in den dag der zaligheid heb Ik u geholpen. Ziet nu is het de welaangename tijd, ziet nu is het de dag der zaligheid." (6 : 1—3.) Laat, o laat u dan, met God verzoenen.

Hoe de Heiland staat te kloppen.

Openb. 3 : 20. „Zie, Ik sta aan de deur, en Ik klop; indien iemand Mijne stem zal hooren, en de deur opendoen, Ik zal tot hem inkomen en Ik zal met hem avondmaal houden en hij met Mij."

Ik ben thans niet van plan u den tekst breedvoerig te verklaren. Dit alleen wilde ik zeggen, dat wij hier een woord hebben gericht tot geloovigen, die in hun ijver zijn verflauwd, en nu worden opgewekt om zich van dien toestand te bekeeren en het hart voor Jezus Christus te openen, tot een leven van innige en onafgebroken gemeenschap met Hem. Wetende dat de Heiland ook in *Uw* hart wil binnenkomen om het door Zijn inwoning gelukkig te maken, wil ik deze drie vragen tot u richten: Wie onder u heeft tot nu toe het hart voor Jezus gesloten gehouden? Wat heeft u tot deze dwaasheid verleid? Wie wil Hem heden met den aangeboden zegen ontvangen?

De vraag is niet: Bij wie onder u heeft Jezus Christus *niet* aangeklopt om binnengelaten te worden? Er is geen plaats voor zulk een vraag.

In elke Evangelieprediking daalt de Zoon van God neder tot de deur uws harten, en bidt Hij u: Doe open! 't Is Hem om uw hart te doen. De Evangeliedienaar zegt niet: „Geef uw hart aan mij," maar: „Geef uw hart aan Hem, die door mij tot u spreekt."

Uw hart, met zijn oneindige begeerten, is door God er op aangelegd, om de woonplaats, de tempel, van Hem en Zijn Zoon te worden.

Het doel van 't leven en 't lijden, van den dood en de hemelvaart van Gods Zoon, is, om allen hinder uit den weg te ruimen, die God kan beletten in uw hart te komen wonen. Gij ontvangt, door het geloof in Jezus Christus, de vergiffenis van zonde, en de bevrijding van hare macht, opdat Hij en Zijn Vader in u zouden kunnen woning maken. En hoevele malen reeds werd gij door 't Evangelie opgewekt, om in Jezus Christus te gelooven en alzoo uit Zijn hand deze zegeningen te ontvangen!

En heeft God niet ook op andere wijzen aan de deur uws harten geklopt, en u gebeden: Doe open voor Mij en voor uw Heiland?

Hoe komt het, dat God u de vreugde bitter maakt, die gij buiten Hem zoekt, zoodat zij u is als een zoete beker, die op zijn bodem een bitter alsem bergt?

Hoe komt het, dat uw aardsche schatten u niet altijd kunnen betooveren, en uw hart soms zelfs walgt van de goederen der aarde?

Hoe komt het, dat gij geen innerlijke rust kent, en dat het minste genoeg is om uw ingebeelde rust te storen? Soms knaagt een onverklaarbaar gevoel van ellende aan uw ziel. Gij zijt dan als een zwerveling, die in Gods wereld de rustplaats der ziel niet vinden kan.

Hoe komt het, dat soms een bang voorgevoel van de donkere toekomst, de donkere eeuwigheid, zich van u meester maakt?

Of wel, hoe komt het, dat soms, als men u spreekt van Gods genade en liefde, en van Gods zaligende inwoning in 's menschen hart, een verlangen, een heimwee naar dat waarachtig geluk, uwe ziel doortrekt en u doet zuchten: Och, dat ik ook dat beter leven kende?

Hoe komt het, dat het woord, dat u opwekt tot geloof en bekeering, hoe meer gij uw hart er voor sluit, des te sterker uw geweten aangrijpt, en u, ondanks u-zelf, doet zeggen: Waarlijk, ik hoor de stem Gods?

Op al deze vragen heb ik maar één antwoord: De Redder uwer ziel staat sinds jaren aan de deur uws harten, biddende: Doe Mij open!

Neen, nooit, nooit zult gij kunnen zeggen: „Bij mij heeft Jezus Christus niet aangeklopt!"

Woont Hij thans niet in uw hart, dan is 't omdat *gij* dat hart voor Hem hebt toegesloten.

Hebt gij dit gedaan? Belijd het. 't Is de eerste stap van toenadering tot Hem, die voor u Zijn bloed heeft gestort, en uw eeuwig heil bedoelt.

Zeg niet: Ik ben in het onzekere, of ik mijn hart al of niet voor Jezus Christus heb geopend, en of Hij het thans bewoont.

Uwe onzekerheid — indien er onzekerheid is — is mij een bewijs, dat het niet recht is tusschen u en Jezus Christus.

Hebt gij opgemerkt, wat de Heiland belooft aan de ziel, die voor Hem de deur opendoet? — „Ik zal met hem avondmaal houden en hij met Mij," dat is: Ik zal met hem als een intiemen vriend verkeeren — hij zal met Mij, Ik zal met hem zoeten omgang plegen. Zeg mij: is het mogelijk, in mijn hart een Heiland om te dragen, aan wien ik mij heb toevertrouwd, en die in mij door Zijn Geest betuigt, dat mij mijn zonden zijn vergeven, en dat ik Gods kind en erfgenaam ben, en aan Zijn hand ten hemel wandel — is het mogelijk, dezen zegen te genieten en het niet te weten?

Om te spreken in de taal die de Heer in verband met onzen tekst gebruikt, kan ik ontvangen het beproefde goud en de witte kleederen en met onfeilbaar oogenzalf worden gezalfd, zonder het te weten?

Neen, waar het hart gansch en al voor Jezus Christus zich ontsluit, daar wijdt Hij Zelf het tot een tempel Gods — daar woont Hij, en met Hem Zijn Vader. En waar Hij woont, daar is Hij de verzadiging der ziel, gelijk de bruidegom door zijn tegenwoordigheid de innigste begeerte der bruid bevredigt.

O, gij die dit zalig verkeer met den Redder der ziel niet kent, laat mij u vragen:

WAT HEEFT U TOT DE DWAASHEID VERLEID OM VOOR JEZUS CHRISTUS UW HART GESLOTEN TE HOUDEN?

Jezus Christus zelf doet u heden deze vraag. Daar staat Hij nog te kloppen aan de deur, en roept u toe: Waarom wilt gij voor Mij niet opendoen?

Wat is uw antwoord op deze vraag? Hij doet u deze vraag in liefde, wees oprecht en verberg niets voor Hem.

Heeft de lust tot de een of andere zonde u verleid om voor Hem de deur te sluiten? Hoe dwaas hebt gij gehandeld! Hebt gij dan niet ondervonden dat de bedwelming der zonde slechts één oogenblik duurt, om u daarna mededoogenloos over te laten aan de wroeging en zelfvertering van een ontwaakt geweten? Waarom wilt gij u niet door Jezus Christus laten verlossen van de donkere macht der zonde?

Of hebt gij gemeend, de vreugde die gij nu in de wereld buiten God hebt, niet te kunnen verruilen voor de sombere inwoning van Jezus Christus in uw hart? Hoe dwaas hebt gij geoordeeld! Zeg mij, is de ijdele vreugde der aarde meer dan een oogenblikkelijke flikkering? Kan zij u in 't aangezicht der eeuwigheid verkwikken? Is zij niet meer schijn dan wezen? Trekt zij u niet van uwen God af? Maakt zij u niet ongeschikt voor betere, voor hemelsche genietingen? En wat is zij, op haar best, vergeleken bij de inwoning van Jezus Christus in het hart? Waar Hij woont, daar woont de eeuwige liefde Gods; daar bestraalt ons hetzelfde licht van Gods aangezicht, waarin engelen en hemelingen vroolijk verkeeren. Neen, gij kent de vreugde niet waartoe God u heeft bestemd, zoo gij niet geleerd hebt u „te

allen tijde in den Heere te verblijden." Hoe dwaas handelt gij derhalve zoolang gij, om een ijdel genot, voor Jezus Christus uw hart gesloten houdt.

Of hebben uwe zorgen en moeielijkheden u verhinderd den Heiland in uw hart binnen te laten? Hoe dwaas! Weet gij dan niet dat Hij tot u komt om uwe lasten met u samen te dragen, neen van u over te nemen, en daaruit een zegen voor u te laten geboren worden? Niemand heeft meer behoefte aan den Heiland, dan gij die daar klaagt over de zorgen en moeielijkheden van het leven.

Of hebt gij gemeend dat gij zoo godsdienstig zijt, dat gij niet noodig hebt u er over te kwellen, of Jezus Christus al dan niet in uw hart woont. Maar is er dan voor u en mij heil te vinden buiten de inwoning van God door Christus in ons hart? Wat is alle godsdienstigheid zonder de goddelijke liefde, die God met mij en mij met God verbindt? Een koude en levenlooze plichtsvervulling! Een juk dat ons kwelt en drukt! Is dit niet waar? En wat zijn wij in Gods oogen, als onze deugd en godsdienstigheid, en niet de in ons levende Heiland, de grond van ons vertrouwen op de zaligheid is? Hoor wat de Heer verklaart aan de Laodiceërs, die met zichzelven tevreden waren, en alzoo het vuur der liefde tot Jezus hadden uitgebluscht: „Omdat gij lauw zijt, zal Ik u uit mijnen mond spuwen!" Hoe dwaas handelt gij, door u in te wikkelen in de vodden van uw eigen deugd en godsdienstigheid, in plaats van uwe armoede en naaktheid te belijden, en u door Jezus Christus te laten redden, en heiligen, en toebereiden tot de eeuwige heerlijkheid.

Of hebt gij uw hart voor Jezus Christus gesloten gehouden, omdat gij u van Hem hebt laten afschrikken door den eisch der bekeering? Zonder bekeering, dit weet ik, kunt gij uw hart voor den Heer niet ontsluiten. Hij roept u, even als de Laodiceërs toe: „Wees ijverig en bekeer u" — wees in alles traag, maar ijverig in de zaak uwer bekeering. Er zijn die zich niet *willen* bekeeren. Gij wilt het van ganscher harte doen, maar het is u slag op slag mislukt, en nu zijt gij moedeloos,

en twijfelt of Jezus Christus ooit in uw hart zal komen wonen maken, maar verstaat gij onder wat gij bekeering noemt niet iets anders dan God er bij bedoelt? Gij wilt eerst uw leven beteren en daarna, als een bekeerd mensch, uw hart aan God geven, in plaats van u eerst te bekeeren, om daarna, als de vrucht uwer bekeering, een aan God toegewijd leven te leiden. Niets is eenvoudiger dan de bekeering. In de bekeering wendt gij u innerlijk van uw eigen weg af naar God toe, en zoodra gij dit doet, neemt God u in genade aan, en geeft Hij u de kracht om in Zijn weg te wandelen. De bekeering is de daad van een oogenblik — het groote keerpunt in 't innerlijke leven des menschen. Als God u toeroept: Bekeer u, dan meent Hij „NU, op 't oogenblik dat gij Mijn woord hoort." De nieuwe wandel, die terstond aanvangt na het oogenblik der bekeering, en voortduurt tot aan het einde van het leven, is niet de *voortzetting*, maar de *vrucht* der bekeering. Op het oogenblik toen de moordenaar aan 't kruis, met verfoeiing van zijn eigen weg, zich geloovig tot Jezus Christus keerde, was zijn bekeering een voltooide zaak. Toen Paulus voor de poort van Damascus zich innerlijk van zijnen eigen weg tot den Heere wendde, met den uitroep: „Heere, wat wilt *Gij* dat ik doen zal," was zijn bekeering voor altijd een afgedane zaak. Zoo gij, heilbegeerige, in dit oogenblik, u innerlijk van uw eigen weg afkeert, en geloovig tot den Heiland, die aan de deur uws harten staat, zegt: „Heere, u behoor ik toe, kom binnen, en heersch van nu af aan als Koning in mijn hart" -- dan is in dit oogenblik uw bekeering geschied, en begint gij terstond als de vrucht er van een nieuw leven — een leven van gemeenschap met Jezus Christus, die naar Zijn woord, terstond uw hart in Zijn bezit neemt — een leven waarin voortaan niet uwe maar Zijne kracht tegen de zonde openbaar wordt. Hoe dwaas hebt gij gehandeld, door eerst als een bekeerd mensch te willen leven, om daarna geloovig voor Jezus uw hart te ontsluiten.

Maar hier raak ik een ander bezwaar aan, dat som-

migen uwer, wie weet hoe lang reeds, heeft verhinderd uw hart voor Jezus Christus open te doen. Gij hebt u laten terugslaan door den eisch: „*Geloof* in den Heer Jezus Christus." Gij klaagt over uw ongeloovig hart. Gij treurt dat gij geen geloof in u bespeuren kunt. Gij vraagt: Hoe kan ik zonder geloof — en ik bespeur geen geloof — mijn hart voor Jezus ontsluiten? Uw vraag schijnt recht, en toch is zij in *uw* mond verkeerd. Er zijn, die hun hart aan Jezus Christus niet *willen* toevertrouwen. Gij daarentegen zijt overtuigd, dat niets u kan bevredigen dan een leven dat uit de geloofsovergave aan Christus wordt geboren. Gij wilt alles opofferen, als maar Jezus Christus in uw hart mocht komen wonen. Maar weet gij, in welk een toon gij spreekt en handelt? Alsof gij bij de deur van Jezus' hart, en niet alsof Jezus bij de deur van *uw* hart staat te kloppen. Hij klaagt er over, dat gij naar Hem niet wilt hooren en de deur opendoen, en gij — o blindheid! — gij klaagt, dat Hij naar u niet hooren en Zijn hart voor u niet openen wil. Meen toch niet dat gij met uwe gebeden en tranen en verzuchtingen Zijn hart ontsluiten, of Hem u nabij brengen moet. *Eer* gij aan Hem dacht, dacht Hij aan u. Eer gij Hem zocht, zocht Hij u. Gij behoeft niet op te klimmen tot Hem, daar Hij is afgedaald tot u. Hij is u zeer nabij. Hij is u nader, dan gij uzelven zijt. „Zie — zegt Hij — Ik sta niet verre van u; Ik sta aan de deur, en Ik klop; waarom doet gij niet open?" Weet gij, waarom gij niet hebt opengedaan? Omdat gij Jezus' liefde, die een vrije liefde is, aan iets in u hebt willen binden, van iets in u hebt willen afhankelijk maken. Terwijl een ander klaagt: Ik voel geen berouw, ik kan niet bidden en weenen, ik heb een koud en gevoelloos hart, klaagt gij: Ik bespeur in mij geen geloof. Houd op, om, wat gij „geloof" noemt, in uw hart te zoeken. Gij moet niet gelooven dat gij geloof hebt, maar dat Jezus Christus u, zooals gij zijt, lief heeft.

Als uw vriend aan de deur van uw huis staat en klopt om binnen te komen, maakt gij niet de deur open, *zoodra* gij zijn stem hoort? Vraagt gij eerst, of er geloof

in uw hart is? Is het geloof niet vanzelf daar, zoodra gij de stem van uw vriend verneemt? Er is in hemel en op aarde niets eenvoudiger dan 't geloof. 't Geloof ontstaat vanzelf uit het Woord Gods, zoodra gij het aanhoort als het levende Woord van den levenden God. Hoor niet naar wat uw hart spreekt, maar naar wat de Heer zegt: „Zie Ik sta aan de deur, en Ik klop — Ik wil binnenkomen — Ik wil uw hart hebben zooals het is — Ik wil zelf het reinigen en Mij tot een woning maken." En terwijl gij, niet de stem uws harten, maar de stem uws Heeren hoort, antwoord *terstond:* „Heere Jezus, hebt Gij mij zoo lief, dat Gij in mijn hart wilt binnentreden, om voortaan er in te wonen, kom dan in, gij Gezegende, ik wil voor eeuwig de Uwe zijn." En Hij, die gezegd heeft: „Die Mijn stem zal hooren en de deur opendoen, Ik zal tot hem inkomen," Hij maakt *terstond* Zijn woord aan u waar, en gaat *terstond* met vreugde uw hart binnen. Zijn vreugde gaat uw vreugde, over deze opening uws harten, oneindig te boven.

Welk een dwaas zijt gij geweest, om door het eenvoudig bevel, dat gij in Hem, die niet liegen kan, gelooven moet, u één oogenblik te laten terughouden van de blijde overgave uws harten aan Hem, die daar aan de deur uws harten zoo lang reeds staat te kloppen.

Ik spoed mij ten einde. Wat het ook mocht geweest zijn, dat u tot nu toe verleid heeft, om uw hart voor Jezus Christus gesloten te houden, ik doe u de vraag:

WILT GIJ HEM NIET HEDEN MET DEN U AANGEBODEN ZEGEN ONTVANGEN?

Wat antwoordt gij? Wat doet gij?

Luister nog eens naar Hem: „Zie Ik sta aan de deur, en Ik klop; indien iemand Mijne stem zal hooren, en de deur opendoen, Ik zal tot hem inkomen en Ik zal met hem avondmaal houden, en hij met Mij."

Jezus Christus wil binnengelaten worden, niet om Zijnent-, maar om uwentwil. Hij wil uw heil voltooien door met u onafgebroken om te gaan, en in dien omgang uwe vreugde te zijn, gelijk een geliefde vriend aan den

vriendschappelijken maaltijd uw hart en huis met vreugde vervult. Hij wil als de teederste vriend deelnemen in al wat u wedervaart. Hij wil u bij de hand vatten, en samen met u wandelen door lief en leed, in vreugd en smart, bij dag en nacht. Hij wil uw leven door Zijn tegenwoordigheid doorgaans tot een vroolijken maaltijd maken.

En wat Hij hier aan u doet — het goud, waarmede Hij u verrijkt; het kleed, waarmede Hij u siert; de zalf, waarmede Hij u geneest; de gemeenschap, waarin Hij met u verkeert, 't is alles een onderpand van de innige gemeenschap, het volzalig genot, de hooge eere, die u wacht, als gij bij Hem zult zijn, om deel te nemen aan Zijn heerlijkheid. Daar zult gij verstaan, wat Hij in de zeven Brieven aan allen, die Hem getrouw zijn, heeft toegezegd. Hij zal u geven een witten keursteen, en op den keursteen een nieuwen naam geschreven, dien niemand kent, dan die hem ontvangt. Hij zal u geven te eten van den boom des levens, die in het midden van het paradijs Gods is. Hij zal u, die overwint, geven met Hem te zitten in Zijn troon.

Wilt gij in dezen oogenblik uw hart voor uw Heer en Heiland open doen? Opent gij het voor Hem? Doet het u leed dat gij het zoo lang voor Hem gesloten hebt gehouden? Dankt gij God, dat gij deze uur moogt beleven, waarin gij niet langer wilt tegenstand bieden aan Jezus' liefde jegens u, Zijn verlangen naar u, Zijn smeekende stem tot u?

Wèl u die dit doet! Geef u geheel en al den Heiland over. Laat uw overgaaf een besliste en afgedane zaak zijn.

En als gij in de een of andere verzoeking komt, zeg dan: Hoe zou ik de wereld, hoe de zonde, in dit hart kunnen toelaten, dat ik aan mijn Heiland gegeven heb?

En als gij de macht der verzoeking tot zonde, tot ongeloof, tot moedeloosheid gevoelt, spreek dan tot uw Heiland: Heere, ik reken er op, dat Gij naar Uw Woord toonen zult, dat Gij als mijn licht en kracht in mijn hart woont.

U zal geschieden naar uw geloof. Uw Heer zal u

antwoorden, zeggende: „Gij zijt de mijne, en Ik ben de uwe — het leven van uw leven, de kracht van uw kracht; *Ik* deel met *u* in uw aardschen strijd, haast deelt *gij* met *Mij* in Mijn hemelsche heerlijkheid."

Hoe de verlorene wordt gered.

DE STOKBEWAARDER TE FILIPPI.

Hand. 16 : 25—34. „En omtrent den middernacht baden Paulus en Silas, en zongen Gode lofzangen; en de gevangenen hoorden naar hen. En er geschiedde snellijk eene groote aardbeving, alzoo dat de fondamenten des kerkers bewogen werden; en terstond werden al de deuren geopend, en de banden van allen werden los. En de stokbewaarder, wakker geworden zijnde, en ziende de deuren der gevangenis geopend, trok een zwaard, en zou zich zelven omgebracht hebben, meenende, dat de gevangenen ontvloden waren. Maar Paulus riep met groote stem, zeggende: Doe u zelven geen kwaad; want wij zijn allen hier. En als hij licht geëischt had, sprong hij in, en werd zeer bevende, en viel voor Paulus en Silas neder aan de voeten. En hen buiten gebracht hebbende, zeide hij: Lieve heeren! wat moet ik doen, opdat ik zalig worde? En zij zeiden: Geloof in den Heer Jezus Christus, en gij zult zalig worden, gij en uw huis. En zij spraken tot hem het woord des Heeren, en tot allen, die in zijn huis waren. En hij nam hen tot zich in dezelve ure des nachts, en wiesch hen van de striemen; en hij werd terstond gedoopt, en al de zijnen. En hij bracht hen in zijn huis, en zettede hun de tafel voor, en verheugde zich, dat hij met al zijn huis aan God geloovig geworden was."

De eerste Gemeente door Paulus in Europa gesticht, was die te Filippi. Die stichting was merkwaardig, onder anderen door de bekeering van den stokbewaarder. Wij willen, tot onze leering, letten: op zijn verloren toestand, zijn ontwaking en zijn redding.

ZIJN VERLOREN TOESTAND.

Wie is verloren? De mensch die, hetzij door eigen, hetzij door anderer schuld, het doel van zijn bestemming heeft gemist, en tengevolge daarvan een ongelukkig schepsel is geworden. Wat is uw bestemming? God zóó

te kennen, dat gij te allen tijde en onder alle omstandigheden in Hem uw hoogste vreugde vindt. 't Wordt van den stokbewaarder na zijn redding gezegd, dat hij zich *verheugde*, dat hij met al zijn huis aan God geloovig geworden was. Tot op zijn redding kende hij God niet, en derhalve ook niet de vreugde, die uit het geloof in God wordt geboren.

God heeft u zóó geformeerd, dat gij, om waarachtig gelukkig te zijn, Hem kennen en in Hem gelooven moet. Er is een kennis aan God, die te oppervlakkig is om den mensch gelukkig te maken. Was die niet *uw* kennis tot op dezen dag? Gij hebt tot nog toe uw geluk buiten God gezocht; en het minste was soms genoeg om u recht ongelukkig te maken. Gij ziet het einde van uw leven, als het einde van uw geluk aan. Het sterven is voor u niet een heengaan naar huis. Zoo was het met den stokbewaarder, toen hij vreesde dat de gevangenen ontkomen waren, en dat hij deswege de doodstraf zou hebben te ondergaan; toen werd hem zijn vooruitzicht allerdonkerst. Hij moest van de zijnen en van al wat hem dierbaar was scheiden, niet wetende waarhenen hij ging; wellicht vreezende dat hij in een andere wereld de gevolgen zou hebben te lijden van al het kwaad dat hij op aarde had gedaan. Zóó donker was hem dit donker vooruitzicht, dat hij, zoo niet Paulus dit had belet, wanhopend zich om het leven zou hebben gebracht.

Heerscht niet de wanhoop in *uw* hart? Is de eeuwigheid, als gij aan haar denkt, u niet donker? Zijt gij niet bang om daar in de handen te vallen van God uw Rechter? Is het niet waar, dat gij liever de eeuwigheid uit uwe gedachten zet? Is het niet waar dat gij liever niet aan God denkt; dat het u geen vreugde geeft aan Hem te denken; dat gij soms bang zijt om aan Hem te denken? Wat was uw leven tot nu toe? Een ontvluchten van God, van uw geweten, van uw hart dat u naar God uitdreef. Uw bedrijven en vermaken, zelfs die op zichzelve onschuldig zijn, moesten dienen om u in slaap te sussen; om uw overtuiging van zonden te

smoren; om uw dieper verlangen naar God uit te dooven. 't Is mogelijk, dat gij uiterlijk zeer gelukkig schijnt; zoo scheen wellicht de stokbewaarder toen hij den vorigen avond met zijn vrienden zeer vroolijk doorbracht. Maar innerlijk zijt gij ongelukkig. Gij lijdt aan een schreiende wond. Uw ziel *kan* niet al *wil* zij gelukkig zijn, omdat zij God niet kent zooals Hij is, en gij u daarom niet in Hem verblijden kunt.

Nog eens: God heeft u geschapen om in Hem gelukkig te zijn: dit is het merk van uw adeldom; dit is het, wat u boven alle lagere wezens zoo oneindig verheft; en daarom zijt gij een verloren schepsel, zoo lang gij verstoken zijt van de waarachtige kennis van God. De vreugde in God is het onmisbaar kenmerk van die kennis. God waarlijk te kennen, is zich in God te verblijden. Dit ondervond de stokbewaarder van 't oogenblik zijner redding af aan; en dit bleef, in toenemende mate, zijn ervaring. Hij zal gewis menigmalen daarna smartelijke beproevingen zijn doorgegaan; maar hoe ànders ging het hem daarbij, dan toen hij God nog niet kende. Hij mocht zich *altijd* in God verblijden. Toen hij daar in de gemeente den brief van Paulus hoorde voorlezen zeide hij, Amen! op dit woord: „Verblijdt u in den Heer te allen tijd; wederom zeg ik: verblijdt u."

Aan de redding van den stokbewaarder ging

ZIJNE ONTWAKING

vooraf. Ook nadat Paulus en Silas den vorigen avond hem met liefde en ernst het een en ander van God en Christus verkondigd hadden, bleef hij gevoelloos voortleven. Naar gewoonte at en dronk hij, en bracht hij vroolijk met zijn huisgenooten en vrienden den avond door. Naar gewoonte was hij, pas nadat hij zich ter ruste had begeven, vast ingeslapen. Men zou zeggen dat er niets bijzonders was voorgevallen; dat niet, onder Gods leiding, twee dienstknechten van God hem in Gods naam, in de gevangenis, de allergewichtigste dingen hadden verkondigd; en dat hun toon en gelaat, hun liefde en ernst, van zelf op zijn gemoed den indruk heeft

moeten verwekken, dat zij eerlijke en godvreezende mannen waren. 't Kan zijn dat de stokbewaarder hen met verachting, ja zelfs met bespotting heeft aangehoord. 't Werd hem gezegd dat *zijn* geluk een droom een inbeelding was; „maar (zoo vroeg hij *hun* wellicht) is niet het heil dat *gij* verkondigt, een droom, een inbeelding?" In alle geval, de arbeid van deze mannen scheen dien avond gansch nutteloos te zijn geweest. Doch wat is geschied? Toen de stokbewaarder zag dat niet één gevangene ontkomen was, en derhalve wist dat zijn aardsche leven in geen gevaar verkeerde; toen bleek het dat zijn innerlijk oog was open gegaan, om zijn verloren toestand in te zien. 't Was hem duidelijk geworden, dat hij God niet kende. Dit was hem zoo klaar als de middagzon. 't Was niet langer noodig, dat een mensch hem zou zeggen, dat hij een verloren zondaar is; *God* had hem dit laten verstaan. Bij dit licht, dat in hem scheen, wist hij met volle verzekerdheid dat die twee mannen waarlijk in *Gods* naam tot hem gesproken hadden.

Wat vooral, naar 't ons voorkomt, heeft medegewerkt, om hem tot een inzicht in zijn ellende te brengen, was de scherpe tegenstelling tusschen hem en die twee mannen. Hij herinnert zich hoe tevreden, hoe onderworpen, hoe welgemoed, hoe blijmoedig zij waren, na de wreede mishandeling, door anderen en ook door hem hun aangedaan. Hij vernam hoe zij, terwijl hij daar rustig sliep, tot in den middernacht vroolijke liederen en gebeden tot God hadden opgezonden, en dat de gevangenen er door zoozeer waren getroffen, dat zij er niet aan dachten om te ontvluchten, toen hun de ketenen afvielen en de deuren opensprongen. Welk een tegenstelling tusschen de vreugde in God, die deze mannen genoten, en de innerlijke ellende, die *hem* zooeven bewoog naar 't zwaard te grijpen, om zich er mede van kant te maken! 't Is mij als hoor ik hem bij zichzelven tot deze mannen zeggen: „Waarlijk, gij zijt wat gij zegt dat gij zijt, en gij hebt wat gij zegt dat gij hebt; zulk een vreugde onder zulke omstandigheden, kan alleen door God aan den mensch worden geschonken. Gij hebt wat ik mis; och, dat ik had wat

gij bezit!" Wat hij in Paulus en Silas aanschouwde, werkte in hem met eene onweerstaanbare kracht. 't Was hem onmogelijk zich los te maken van wat hij in hen had gezien; te meer omdat zij hem verzekerd hadden, dat *hun* God ook *zijn* God, *hun* Verlosser ook *zijn* Verlosser is.

Bij deze ontwaking van den stokbewaarder bleek het, dat de Evangelieprediking van Paulus en Silas toch niet nutteloos is geweest. Hij zelf wist het niet, toen hij die prediking aanhoorde, dat menig woord in zijn geheugen, zoo niet in zijn hart was ingezonken. Doch nu kwamen hem deze woorden levendig voor den geest, en grepen ze hem aan met buitengewone kracht. Hij kon zich van die woorden niet losmaken. Vooral weerklonken de woorden: genade, vergiffenis, verzoening, als een hemelsche muziek in zijn hart. 't Verlangen naar 't heil, dat in deze woorden is begrepen, was onweerstaanbaar. Hij kon niet anders dan deze beide mannen uit den donkeren kerker naar buiten voeren, en hun daar te voet vallen met de bede: „Lieve heeren, wat moet ik doen opdat ik gered worde?" Welk een verandering in zijn gedrag tegenover de dienstknechten van God, als bewijs van de verandering, die sedert zijn ontwaking in zijn binnenste was voorgevallen. Hij is dezelfde mensch niet meer. Hij is innerlijk bereid om 't Evangelie te gelooven en in te gaan in 't Koninkrijk der Hemelen.

Heb ik niet, terwijl ik van den stokbewaarder sprak, den gemoedstoestand van den een of ander onder u beschreven? Gode zij dank, dat ook gij uiteindelijk zijt wakker geworden, om uw gevaarlijken toestand in te zien, en naar uitredding te verlangen. 't Is mogelijk, dat gij mij zeggen kunt, welke gebeurtenis er toe de aanleiding is geweest. De stokbewaarder kon dit doen. Het kan zijn dat iets, als een geweldige schok, u uit uwen droom heeft laten ontwaken. Zoo ging het den stokbewaarder. Maar het kan ook zijn, dat die ontwaking alleen te danken is aan de stille werking van Gods Woord. De Heere opende uw hart als dat van Lydia, de stadgenoote van den stokbewaarder, om acht te nemen op hetgeen in Zijn naam, van tijd tot tijd,

tot u gesproken werd. Hoe het zij, de schellen zijn u van de oogen gevallen, zoodat gij ziet dat gij buiten de gemeenschap met God leeft, en dat duistere machten over u heerschen. Gij zijt geketend aan de een of andere zonde; gij vreest het goddelijk oordeel. Gij wordt door alles wat u tegenloopt ter neêr gedrukt. Gij verliest slag op slag uw gewone vreugde. Uw vreugde is als een vlammetje, dat door de geringste windvlaag wordt uitgebluscht. Gij weet, dat de dood er aan voor altijd een einde maken zal.

Bij dit besef uwer ellende is in u de begeerte ontstaan naar de vergiffenis uwer zonden, de vernieuwing uws harten, en den vrede des gemoeds, die door Gods Woord u werden verkondigd en aangeboden. Gij hebt anderen leeren kennen, van wie gij weet, dat *zij* bezitten wat *gij* mist. Gij hebt hen in de zwaarste verzoekingen over de zonde zien triomfeeren. Gij hebt opgemerkt, hoe zij onder de smartelijkste beproevingen zich in God hebben kunnen verblijden. Zij doen u denken aan Paulus en Silas, die den nacht in de gevangenis zingend en biddend hebben doorgebracht. Zij herinneren u aan het berijmde psalmwoord: „Prijs den Heer met blijde galmen; Gij mijn ziel hebt rijken stof; 'k Zal zoo lang ik leef, mijn psalmen Vroolijk wijden aan Zijn lof." Zoo iets, dan heeft hun voorbeeld op u een gezegenden invloed uitgeoefend. Zij hebben u door hun wandel overtuigd, dat het heil, 't welk het Evangelie u aanbiedt, iets waarachtigs is. 't Is u onmogelijk hieraan te twijfelen. Gij hebt, vooral in de laatste dagen, meermalen gezucht, gewenscht, gebeden: Och dat ook ik hun vreugde kennen mocht."

Menig woord der Schrift dat u bekend was, maar door u vergeten scheen, is dezer dagen weer in uw herinnering opgekomen, en werkt thans met kracht in u. Het houdt u vast bij dag en bij nacht; in uw arbeid en rust; in uw vreugde en smart; in den gezelligen kring en in de eenzaamheid. Lang vervlogene indrukken en begeerten en voornemens keeren met goddelijke kracht in u terug. Gij voelt u uitgedreven naar hen die God

kennen, om hun te vragen: „Wat moet ik doen, opdat ik gered worde;" maar zijt gij waarschijnlijk door een valsche schaamte hiervan terug gehouden. Terwijl gij mij aanhoort, staat op uw gelaat de bede des harten geteekend: „O Heere, maak mij in dezen oogenblik door uwen dienstknecht duidelijk, wat ik doen moet om behouden te worden."

Wilt gij weten wat u redden kan? Zie dan

HOE DE STOKBEWAARDER IS GERED.

Het duurde niet lang of hij was gered. 't Was slechts weinige minuten nadat hij bevende voor Paulus en Silas was neergevallen, dat hij zich verheugen mocht, dat hij met al de zijnen aan God geloovig was geworden, en dat hij met hen in Jezus' naam mocht worden gedoopt. Deze snelle overgang uit de duisternis tot het licht, uit de veroordeeling tot de vrijspraak, uit de vervreemding aan God tot de innigste verbintenis met God, was regel, niet uitzondering, in de dagen der apostelen. Denk onder anderen aan de drieduizend, die op den Pinksterdag zich tot God keerden, in Jezus' naam werden gedoopt tot vergeving der zonden, en de gave des Heiligen Geestes ontvingen. Dit gebeurt dag aan dag waar de Evangeliedienaar en anderen met hem, weten, wat zij in Gods naam aan den ontwaakte hebben te verkondigen. Er is niets van Gods kant dat u, heilbegeerige, verhinderen kan om binnen weinige minuten u in uw God als in uw Redder te verblijden.

En waarom was bij den stokbewaarder de overgang uit de duisternis tot het licht zoo snel? Omdat hij, ten einde gered te worden, iets moest doen, dat *terstond*, in een oogenblik tijds kon worden gedaan. Hoeveel tijd heeft de kranke van noode, om zich den geneesheer toe te vertrouwen? Hoeveel tijd heeft de drenkeling van noode, om zich toe te vertrouwen aan den man die hem is nagezwommen, en hem met krachtige hand heeft aangegrepen? Hoeveel tijd heeft de passagier aan boord van een zinkend schip noodig, om zich toe te vertrouwen aan de bemanning van de reddingsboot? Hoeveel tijd

heeft het gevallen kind noodig, om zich toe te vertrouwen aan de moeder, die het van den grond wil opheffen, en teederlijk aan het hart drukken? Gij antwoordt: Slechts een enkel oogenblik! Ja, zoo is het! De daad des vertrouwens is uit den aard der zaak, de daad van een enkel ondeelbaar oogenblik. Omdat de bruid den bruidegom vertrouwde, kostte het haar niet meer dan een enkel oogenblik, om het „ja" uit te spreken, waardoor zij levenslang één werd met hem.

Tot zulk een daad des vertrouwens in Jezus Christus, onzen Zaligmaker, werd de stokbewaarder door Paulus opgewekt, toen hij hem ten antwoord gaf: „Geloof in den Heere Jezus Christus en gij zult behouden worden." 't Is mij als hoor ik den stokbewaarder met verbazing Paulus vragen: „Is dit al?" De redding die hij zocht, was hem een zoo groote zaak, dat hij bereid was daarvoor alles ten offer te brengen. Hoe verrast was hij, toen hij van Paulus vernam: „Jezus Christus, uw Redder, wil niet het uwe, maar u; vertrouw u nu, net nu, Hem toe, om Zijn eeuwig eigendom te worden: en gij zijt nu, net nu, één met Hem, en daardoor voor eeuwig gered; uwe zonden zijn u vergeven; gij zijt een kind van God; gij wordt van nu af aan geleid en verzorgd door de liefde des Vaders en des Zoons." Hij gaf gehoor aan 't woord van Paulus als van een geloofwaardigen man, en niet zoodra had hij dit gedaan, of God bevestigde het woord van Zijn dienstknecht. God gaf in 't hart van den stokbewaarder de verzekering, dat hem alles vergeven en hij tot kind aangenomen was, door de goddelijke vreugde die de Heilige Geest in hem werkte, en door de liefde tot God en mensch die in hem aan 't vloeien ging. Hij kon niet anders dan zich in God te verblijden, in Wien hij op deze wijze geloovig geworden was. Hij was een wonder in zijn eigen oogen, niet minder dan in de oogen van zijn bekenden en betrekkingen.

Heilbegeerige, zult gij ooit van uw onrust en angst worden verlost, zult gij ooit uit de duisternis tot het licht overgaan; zult gij ooit tot de zekerheid komen dat

God u uwe zonden vergeven en u tot Zijn kind aangenomen heeft: dan moet gij doen wat de stokbewaarder heeft gedaan, en duizenden en tien duizenden na hem. Doe wat gij wilt langs een anderen weg, dan den weg der eenvoudige overgave aan Jezus Christus; en in stede van verlost te worden, verzinkt gij al dieper in uw ellende. Uw gebeden kunnen u niet redden. Uw goede voornemens kunnen dit niet. Uw berouw en tranen kunnen dit niet. Er is geen andere weg voor u open dan: Wanhopend aan uzelven; aan Jezus Christus u toe te vertrouwen. Doe het; doe het nu; en blijf er bij; en God zal Zijn woord aan u waar maken. Hij zal ook u met Christus verbinden en alzoo door Christus u opheffen uit uw ellende, en u invoeren in den rijkdom Zijner genade. Hij zal dit niet morgen of overmorgen, of op een onzekeren tijd, beginnen te doen. Hij zal dit *terstond* doen, zoodra gij u aan Jezus Christus toevertrouwt. Zoo dan vertrouw u aan den Heiland toe, en ga van hier met vreugde naar uw huis. En de genade en barmhartigheid en vrede van God den Vader, en van onzen Heere Jezus Christus, zij met u, al de dagen, tot het einde toe.

Hoe God den terugkeerenden zondaar ontvangt.

Luk: 15 : 10. Alzoo zeg Ik ulieden is er blijdschap voor (in de tegenwoordigheid van) de engelen Gods over éénen zondaar die zich bekeert.

Ons tekstwoord behoort tot de bekendste en eenvoudigste woorden der Schrift; en dezen zijn het die, in den regel, de diepste waarheden bevatten. Laat ons derhalve trachten in te gaan in de Goddelijke diepten waartoe het tekstwoord ons voert; en God geve dat dit woord dezen dag voor u een nieuwe beteekenis verkrijge, en u een nieuwen zegen brenge. Gij verneemt in dit woord

HOEZEER GOD NAAR UW TERUGKEER VERLANGT.

Er is geen verlangen in Gods hart dat dit verlangen te boven gaat. 't Is oneindig sterker dan eenig ander

verlangen, dat gij u in God denken kunt. Hij is het tegenbeeld van den vader van den verloren zoon. In de teekening van dien vader heeft Jezus Christus den *hemelschen* Vader ons beschreven. Geen liefde was te vergelijken bij de liefde die de vader voor zijn verloren kind gevoelde. 't Was of het ongehoorzame kind met zijn heengaan het hart van zijn vader met zich had medegenomen. Wàt de vader ook vergeten mocht, zijn kind kon hij niet vergeten. Zijn liefde tot zijn kind kon door zijn snoodheid niet worden uitgebluscht. Wat zeg ik? hoe dieper hij zonk des te krachtiger trok hij 's vaders hart naar zich toe; en des te sterker deed hij daarin de begeerte naar zijn terugkeer ontvlammen. Er is geen liefde te bedenken, die haalt bij de liefde die een vader jegens zijn verloren kind gevoelen kan. Van waar die liefde? Zij is uit Gods liefde gevloeid. Zij is daarvan het tegenbeeld. Zij is de menschelijke openbaring van 't allergoddelijkste dat in God aanwezig is. Geen aardsche vader kan zóó sterk naar den terugkeer van een aan hem vijandig geworden kind verlangen, dan God verlangt naar den terugkeer van u, zondaar, zondares, die door de zonde werkelijk Zijn vijand, Zijn vijandin geworden zijt.

Zoolang de verloren zoon uit zijn bedwelming niet was ontwaakt, kon hij niet vermoeden hoezeer zijn vader naar zijn terugkeer verlangde. Terwijl zijn vader dag en nacht aan hem dacht, en reikhalzend uitzag naar zijn terugkomst; verwijderde hij zich innerlijk al verder en verder van zijn vader. In dien toestand was het hem onmogelijk om te vatten wat onophoudelijk omging in 't liefhebbend hart van zijn vader. Zoo is 't u, die nog niet tot uw God zijt teruggekeerd, tot op dezen dag gegaan. Daar is een sluier voor uw oog, die het u onmogelijk maakt om te verstaan dat God naar niets meer verlangt dan naar uw terugkeer. Die sluier is er getrokken door de zonde die gij liefhebt, door de aardsche dingen waarin gij u verliest, door de uiterlijke godsdienstigheid waarin gij berust. Door dit een en ander zijn oog en oor gesloten, zoodat gij niet ziet wat God

u wil laten zien, en niet hoort wat God u wil laten hooren. Ontwaak uit uw bedwelming. Laat toe, dat God elken sluier vernietige. Laat in dit oogenblik, zooals nooit tevoren, de boodschap in u weerklinken: dat uw God naar niets meer verlangt dan naar uw terugkeer.

ZIE WAARTOE HIJ BEREID IS, OM UW TERUGKEER MOGELIJK TE MAKEN.

Denk aan Zijn *geduld* met u. Daaraan doet ons de Heiland denken, als Hij ons het geduld beschrijft, waarmede de herder zijn verloren schaap, en de vrouw haar verloren penning opzoekt. Hoe lang is uw God reeds bezig om aan uw terugkeer te arbeiden? Wellicht tientallen van jaren. En wat al middelen heeft Hij aangewend om u tot terugkeer te bewegen? Denk aan 't woord en 't voorbeeld uwer godzalige ouders; aan de prediking van het Evangelie; aan tegenspoed en krankheid; vooral aan de werking des Heiligen Geestes aan uw hart — uwe betere indrukken, uwe overtuigingen van zonden, uwe goede voornemens. Niettegenstaande dit alles, zijt gij afkeerig gebleven van uw God; zijt gij niet tot Hem teruggekeerd, om Hem weer als een liefhebbend kind te gehoorzamen. Gij weet niet welk een tegenstand gij aan Gods liefde hebt geboden. En hoe komt het, dat Hij den arbeid, die noodig is tot uw terugkeer, niet heeft gestaakt? Vanwaar dat geduld, waarmede Hij nog altijd in dezen arbeid volhardt? 't Is het geduld Zijner liefde. Zijn geduld met u gaat alle geduld te boven, omdat Zijn liefde tot u alle liefde te boven gaat.

Wat heeft Hij niet in u te *verdragen!* Terwijl gij weigert tot Hem terug te keeren, geeft gij toe aan zonden tegen God en den naaste, die Gods vaderhart een oneindige smart aandoen, en in Zijn heilig gemoed een onuitsprekelijke walging verwekken. Hoe smart het een aardschen vader, als zijn kind zich tegen hem keert; hoe gruwt hij er van, om dat kind aan de eene of andere vuile zonde verslaafd te zien; en wat in het liefhebbend en rein gemoed van den aardschen vader omgaat, dat is slechts een flauw beeld van wat er omgaat in 't lief-

hebbend en rein gemoed van den hemelschen Vader. Gij, die u aldus verzetten blijft tegen de liefde Gods, ontwaak om te beseffen, hoezeer gij uwen God bedroeft, en Hem tot toorn verwekt.

Ik sprak van Gods geduld en verdraagzaamheid: hoe kan ik Zijn *nederbuiging* vergeten? De vrouw schaamde zich niet, om haar verloren penning zelfs in walgelijk vuil op te zoeken. De vader schaamde zich niet, om 't onreine kind te omhelzen en aan 't hart te drukken, en toen hij dit deed, openbaarde hij de liefde, die hij altijd jegens zijn kind heeft gevoeld. Anderen hadden van dien diep gezonkene zulk een afkeer, dat zij hem niet in hunne woningen wilden ontvangen, ja, zelfs hem niet onder hunne slaven wilden opnemen; hij daarentegen snelt hem te gemoet, omhelst en kust hem, en overlaadt hem met de keurigste bewijzen zijner liefde.

Van die nederbuigende liefde was Jezus Christus de allertreffendste openbaring. Hij schaamde Zich niet met tollenaren en zondaren om te gaan; hen tot Zich te trekken; hen in huis te ontvangen; met hen te eten en te drinken. Dit konden de farizeën en schriftgeleerden niet verstaan. Jezus' nederbuigende liefde was hun een raadsel, omdat God hun een raadsel was; omdat zij niet wisten dat God de liefde is. O gij, die nog niet tot uw God zijt teruggekeerd, laat het uw hart breken, als ik u betuig, dat de heilige God Zich niet heeft geschaamd u achterna te gaan op al uwe onheilige paden, en om te midden van uwe onheiligste gedachten en driften in u begeerten op te wekken naar wat goed en heilig is. Kende uw evenmensch, kende uw naaste vriend al 't onheilige, dat gij soms in uw onreine verbeelding koestert; hij zou wellicht in zijn afschuw van u alle verkeer met u breken. Wie heeft een afschuw van 't onheilige, zooals God dien heeft? En toch zóó machtig is Zijn liefde jegens u, onheilige zondaar, dat zij dien afschuw doorbreekt, zich tot u neerlaat, u aangrijpt, u vasthoudt, en u bidt en smeekt, toch terug te willen keeren tot den hemelschen Vader!

Waar voltooide zich in Christus de openbaring van

deze nederbuigende liefde Gods? Aan 't kruis, waar Hij, om u en mij er van te verlossen, Zich onderwerpt aan 't loon der zonde — aan den dood — aan dat onheiligste aller dingen — aan dien vloek bij uitnemendheid. Zulk een onheilig ding, zulk een vloek was onze dood voor Hem, dat drie uren lang Zijn gemeenschap met God daardoor zóó werd gestoord, dat Hij de allerbitterste klacht moest uiten: „Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?" Gods Zoon heeft Zich niet geschaamd alzoo één te worden met u, schuldige zondaar, ten einde u van uw schuld te verlossen, en tot God terug te brengen.

Gij, die nog niet tot den hemelschen Vader zijt teruggekeerd, zie aan 't kruis hoe diep uw God zich heeft verlaagd, om uw terugkeer tot Hem mogelijk te maken. 't Is dáár dat het, zooals nergens elders, openbaar wordt hoezeer God naar uw terugkeer verlangt. Hij verlangt er zóó sterk naar, dat Hij Zijn eigen Zoon niet heeft gespaard, maar Hem in den allerontzettendsten dood des kruises heeft overgegeven. Welk een liefde is Gods liefde jegens den zondaar! Hier bij 't kruis aanschouwen wij haar met stomme verbazing en aanbidding. Zij is zonder wedergade. Zij gaat alle denkbare liefde oneindig te boven. Aanschouw haar heden zooals nooit te voren. Laat die aanschouwing u 't hart breken, en u tot onmiddellijk terugkeer naar uw God bewegen. Verblijd alzoo uw Hemelschen Vader, na al de droefheid, die gij Hem hebt aangedaan.

GOD KENT GEEN GROOTER VREUGDE, DAN DIE DOOR DEZEN TERUGKEER IN HEM WORDT VERWEKT.

Er was vreugde in den herder over de negen en negentig schapen, die niet waren afgedwaald; maar de vreugde die hij gevoelde toen hij 't verloren schaap terug vond, was oneindig dieper. Zij was van een ander, van een eigenaardig karakter. Die kommer dien hij over het verloren schaap had gevoeld, die moeite die hij had gedaan om het te vinden; zij hebben deze nieuwe, deze diepe vreugde mogelijk gemaakt. De vreugde die hem vervulde toen hij zijn verloren schaap op zijn schouders

nemen mocht, was voor hem eene onberekenbare vergoeding, voor wat het hem gekost heeft, om 't verlorene terug te vinden. Zoo ging het de vrouw, toen zij na veel kommervol zoekens haar verloren penning weer ontdekken mocht.

En de vader van den verloren zoon: Welk een blijdschap doorstroomde zijn hart, toen hij zijn kind weer omhelzen en aan 't vaderhart drukken mocht. Zulk een blijdschap had hij nooit tevoren gekend. Dieper vreugde was hem ondenkbaar. Vader, moeder, gij verblijdt u over elk liefhebbend en gehoorzaam kind; maar hadt gij een kind dat van u afkeerig is geworden en u heeft verlaten; en zou dat kind er toe komen zijn gedrag jegens u te verfoeien; zou hij naar vergiffenis en weder opname in uw liefde verlangen; zou hij tot u terugkeeren, hoe groot zal de vreugde zijn die door dien terugkeer terstond in uw vader- en moederhart zou worden opgewekt! Die vreugde zou gansch eenig zijn in haar soort. Zij zou de diepste vreugde zijn waarvoor een vader of moeder vatbaar is. Zij zou oneindig de vreugde overtreffen, die ouders gevoelen ter oorzake van de kinderen die hen altijd hebben liefgehad en hun altijd zijn gehoorzaam geweest. Het medelijden, de erbarming, die de toestand van uw verloren kind in u heeft opgewekt! de moeite die gij hebt gedaan, de opofferingen die gij u hebt getroost, om de liefde van uw kind te herwinnen, zouden van achteren blijken de voorbereidingen te zijn geweest tot die allerdiepste blijdschap die nu uw hart vervult. Zonder dat medelijden, zonder die erbarming, zonder die moeite, zonder die opofferingen, was uw gansch eenige blijdschap over den terugkeer van 't verloren kind niet mogelijk. Die blijdschap vergoedt in oneindige mate al de moeite en kommer en smart, die daaraan zijn voorafgegaan.

Alzoo is er blijdschap in God, in den Hemel, voor 't aangezicht der engelen, over één zondaar die terugkeert tot den hemelschen Vader. Wat de aardsche vader zou ondervinden bij den terugkeer van zijn goddeloos en toch geliefd kind; dat laat eenigszins doorsche-

meren wat God ondervindt, als de verloren zondaar tot Hem terugkeert. Vergeet niet, dat God u heeft geschapen met de bestemming om Zijn geliefd kind en geëerde erfgenaam te zijn. Vergeet niet dat God u schiep naar Zijn beeld en gelijkenis. En wat gij ook al mocht gedaan hebben, om van uw kant den band te breken die den mensch eens als kind aan God verbond; God heeft nooit opgehouden om aan u te denken, zooals een vader denkt aan zijn verloren kind. En wat is de liefde van een aardschen vader, vergeleken met die van den Hemelschen Vader? Wat is de menschelijke erbarming, vergeleken met de Goddelijke? Wat is alles wat een aardsche vader tot redding van zijn kind doen kan, vergeleken met wat God heeft gedaan en nog doet tot uw behoud? Hoe groot moet derhalve in God de blijdschap zijn, als Hij, in uw terugkeer, de vrucht geniet van al den arbeid, die Zijn ontfermende liefde aan u heeft besteed. Zij gaat al het menschelijk denken oneindig te boven!

Mijn medezondaar, open uw hart voor de allergoddelijkste waarheid, die ons door deze gelijkenis wordt geleerd. Als gij, die het tot nog toe niet hebt gedaan, in dit oogenblik, door uwe overgave aan Jezus Christus tot God terugkeert; dan is niemand er over meer verblijd dan uw God. Die blijdschap is geëvenredigd aan Zijne ontferming jegens u. Wie kan die ontferming peilen? Zóózeer ontfermde Hij zich over u, dat Hij Zijn geliefden Zoon den vervloekten dood deed sterven. Zoomin gij deze ontferming kunt vatten; zóómin kunt gij de blijdschap vatten, waarmede uw God u bij uw terugkeer tegemoet snelt, u vergeeft, u omhelst, u weder aanneemt tot kind en erfgenaam.

't Was maar één schaap waarover de herder zich verblijdde; 't was maar één penning waarover de vrouw zich verheugde; zoo is er in God blijdschap over één zondaar, die tot Hem terugkeert. Hoe blij was de Heiland over die ééne Samaritaansche vrouw, hoe blij over dien éénen tollenaar Zacheüs, hoe blij over dien éénen moordenaar, toen zij tot den Hemelschen Vader waren teruggekeerd; zoo verblijdt zich God over elken zondaar, die

zich van de zonde tot Hem keert en aan Hem zich overgeeft. En Hij vraagt niet naar den stand, of den rang, of de begaafdheid, of den ouderdom van den zondaar die dit doet. Denk aan die ik zooeven genoemd heb. Denk aan de blijdschap van Jezus, toen de kleine kinderen zich overgaven aan Zijn liefde. Die op aarde het minst worden gerekend, het diepst worden veracht, wekken de hoogste blijdschap bij God op, als zij tot Hem terugkeeren en zich door Hem laten verheffen tot den rang van kinderen en erfgenamen.

Wie is er onder u die uzelven verfoeit, misschien ook door anderen wordt verfoeid, vanwege uw slecht karakter? Hoezeer ook uw God met een heiligen toorn is vervuld tegen al wat er zondigs in u is, toch gaat Zijn hart met een oneindige barmhartigheid naar u uit, en verlangt Hij met een onuitsprekelijk verlangen naar 't oogenblik dat gij tot Hem terugkeert, en Hij u onder Zijn verlosten opneemt. Wilt gij niet nu dit verlangen bevredigen? Wilt gij niet nu in God de diepste blijdschap verwekken, door Hem nu uw schuld te belijden, u nu aan Zijn genade toe te vertrouwen, nu vergiffenis te ontvangen, nu u te laten aannemen tot kind en erfgenaam? Voelt gij Gods genadige trekking aan uw hart; weersta die dan niet. Doe als de tollenaren en zondaren die dit niet hebben gedaan, maar die op dien dag, tot ergernis voor anderen, zoo gretig naar 't woord des Heilands luisterden. Welk een vreugde hebben zij dien dag in 't hart van den Vader en den Zoon verwekt. Die vreugde woog voor den Heiland oneindig op tegen de droefheid die de farizeën en schriftgeleerden Hem dien dag hebben aangedaan. Hij was het beeld des Vaders, en leefde bovendien in zulk een innige gemeenschap met den Vader, dat Hij wist dat Zijn vreugde over den terugkeer des zondaars de weerspiegeling en openbaring was van de blijdschap, die het hart des Hemelschen Vaders vervulde.

Gelooft gij, dat Jezus Christus voor u gestorven is, omdat Zijn liefde tot u Hem daartoe bewoog? Gelooft gij, dat Hij ten hemel gevaren is, om van daar door den Heiligen Geest u tot Zich en tot Zijn Vader te

trekken? Gelooft gij, dat Zijn Geest dit werk doet door de prediking des Evangelies? Gelooft gij dat wij u heden morgen in Zijn Naam het Evangelie hebben verkondigd? Gelooft gij dat Hij zelf door Zijn Geest hier tegenwoordig is, om 't Evangelie een kracht Gods te maken tot behoud van een ieder die zich Hem toevertrouwt? Gelooft gij, dat Hij treurt over uw afkeer van Hem, gelijk Hij hier op aarde over dien afkeer, die in Israël was, heeft geweend? Gelooft gij, dat Hij smacht naar uw verlossing? Gelooft gij, dat Hem niets meer verblijden zal, dan dat gij u door Hem laat verlossen, en wel zonder uitstel, nu, net nu? Handel dan naar dit geloof. Vertrouw u, terwijl ik dit woord spreek, aan Hem toe; en er zal heden ook over u blijdschap zijn in den hemel. En deze blijdschap zal uit God ook tot anderen overvloeien.

GOD DOET ENGELEN EN MENSCHEN DEELEN IN ZIJN BLIJDSCHAP OVER UW TERUGKEER.

Wat de huisknechten zijn van den vader van den verloren zoon, dat zijn de engelen Gods. Zij leven in Zijn nabijheid. Ze zijn aan Hem gehecht. Om Zijnentwil hebben zij lief, die Hij lief heeft. Niets gaat hun meer ter harte, dan Gods arbeid tot behoud van den zondaar. Op Zijn wenken haasten zij zich om den mensch te dienen. En als zij den verloren zondaar tot God zien terugkeeren, en de vreugde aanschouwen die daardoor in God wordt opgewekt, dan stroomt Gods vreugde over in hen, en zijn ze blijde met Hem. De gansche hemel viert feest, als er, van engel tot engel, de tijding wordt verbreid: deze, die zondaar is tot God teruggekeerd, en door Hem begenadigd. Toen de Heiland tollenaren en zondaren tot God zag terugkeeren, toen was 't Hem, als zag Hij den hemel geopend, en als aanschouwde Hij 't vreugdebedrijf der hemelingen. Hij wist dat de engelen deelnamen aan de vreugde, die 's Vaders hart en Zijn eigen hart vervulde.

Zondaar, zondares, die nog niet tot God zijt teruggekeerd, en alzoo uzelven wegwerpt, gij weet niet van

wat waarde gij zijt in Gods oog, en in 't oog der engelen. Ontwaak om dit in te zien, en tot God terug te keeren. Laat God en engelen zich eindelijk ook over u verblijden.

Maar God wil, dat ook menschen, meer nog dan dit bij engelen mogelijk is, zich over uw terugkeer zullen verblijden. Er is een nauwer band, die *mensch* en mensch, dan die *engel* en mensch aan elkander bindt. Dit heeft Gods Zoon sedert Zijn menschwording gevoeld. Zoo als Hij, als uw medemensch u heeft liefgehad, kon geen engel u liefhebben. En deze liefde vloeit uit Hem in elken mensch dien Hij redt. Daarom is 't dat Hij het aan Zijn geredden opdraagt, om als Gods werktuigen u tot God te lokken, te trekken, terug te voeren. Zij zijn Zijn medearbeiders. Zij deelen met Hem in Zijn erbarming jegens u. Zij laten zich door Zijne liefde bewegen, voor u te bidden, tot u te spreken, aan u te arbeiden. Zij hebben dit misschien reeds jaren lang gedaan. Zij volharden in hun bidden, spreken, werken, omdat de liefde van Christus, die ook in hen is, hen daartoe dringt. Wie zijn ze? Uw vrome vader? Uw vrome moeder? Uw vrome leeraar? Uw vrome vriend? God weet het. En Hij heeft geteld de zuchten die zij over u hebben geslaakt; de tranen, die zij over u hebben geweend. Wilt gij niet hunne harten verblijden? Keer dan heden tot God terug, geef u dan heden over aan Jezus Christus! Vermeerder door deze eenvoudige daad de blijdschap in God, in Christus, in engelen, in menschen. Laat door deze allerdiepste blijdschap de droefheid worden uitgewischt, die uw terugblijven van God, tot nu in God, en engel, en mensch heeft veroorzaakt. Zeg, zeg nu, „ik zal opstaan en tot mijn vader gaan." Sta op, en ga naar Hem. Strek uw hand uit naar Hem, terwijl Hij Zijn hand uitstrekt naar u. Geef u aan Hem, terwijl Hij Zich geeft aan u. Omhels Hem terwijl Hij u omhelst. Neem Hem aan tot uw Vader, terwijl Hij u aanneemt tot Zijn kind. Hij zal u alles vergeven. Hij zal uw hart vernieuwen. Hij zal u sterken tot allen strijd, u dragen onder elken last, u troosten in elke smart. En gelijk er heden in God en engel, en mensch, blijd-

schap is over uw terugkeer tot God, alzoo zal er weldra in hen blijdschap zijn, over uwe veilige aankomst in 't eeuwige Vaderhuis.

Hoe de overgaaf aan Jezus Christus te volbrengen.

2 Cor. 8 : 5. „Zij gaven zich... aan den Heere... door den wil van God."

Paulus had de gemeenten in Macedonië onder velerlei lijden gesticht In Filippi, in Thessalonica, in Berea, overal verkeerde hij in levensgevaar. Geen wonder dat een zeer teedere band tusschen hem en deze gemeenten was ontstaan. Dit bleek, onder anderen, toen hij haar om een geldelijke bijdrage vroeg voor de verarmde geloofsgenooten in Palestina. Uit liefde tot hem gaven zij gewillig, naar, ja boven vermogen. 't Was hun een vreugde, het hart van den geliefden vriend te verkwikken. Zij gaven zichzelven aan hem, eer zij de gevraagde gave bijeenbrachten.

Maar zij werden ook door een nog hoogere liefde bewogen. Paulus vroeg hare gaven niet voor zichzelf, maar voor Zijn Heer. Die aan den arme geeft, geeft aan den Heer en Heiland der armen. In de bede van Paulus om een aalmoes, vernamen de Macedoniërs de bede van Jezus Christus, die elke weldaad aan den arme bewezen, aanziet als aan Hem betoond. De liefde tot Paulus en tot de verarmde broeders werd in beweging gezet, door de liefde tot den gemeenschappelijken Redder. En zoo schijnt het dat de gemeenten, eer zij iets op het verzoek van Paulus begonnen te doen, bijeen kwamen, om zich plechtig, bij vernieuwing aan den Heere Jezus over te geven. Zij gaven zich, zegt Paulus, „eerst aan den Heere en aan ons." (Het woord *daarna*, in onze vertaling, is aan 't oorspronkelijke toegevoegd).

En dit. zoo zegt hij, deden zij „door den wil van God." 't Is Gods wil, dat elke ziel zich aan den Heer Jezus Christus overgeeft, en dat zij die overgave dagelijks

voortzet, en haar, zooals in Macedonië is geschied, van tijd tot tijd vernieuwt. De overgave aan Jezus Christus is de wortel van den boom, de bron van den stroom des christelijken levens. Men wordt in den waren zin een Christen alleen door de overgaaf aan Christus, en men wast op tot een krachtig en gezond christelijk leven, naarmate deze overgave wortel schiet in 't verborgene des harten, en het leven in al zijn omvang doordringt. Het gansche leven van den Christen moet al meer in deze ééne zaak zich samentrekken, in dit ééne woord zich uitdrukken: de overgave aan Jezus Christus.

Ik heb u, heilbegeerige op 't oog, en ga u opwekken om u aan Jezus Christus over te geven. Ik sluit echter u niet uit, die u reeds den Heiland hebt overgegeven. Doe als geloovige bij vernieuwing, wat de heilbegeerige voor 't eerst moet doen. Terwijl ik u oproep tot deze daad, zeg, 't zij als heilbegeerige, 't zij als geloovige: „Ja, ik doe het, God wil het, Zijn wil geschiede."

Welaan dan, geef u aan Jezus Christus, want

HIJ HEEFT ZICH AAN U GEGEVEN.

Laat u bewegen tot overgave aan Hem, door Zijn overgave aan u. Bij de gedachte aan de liefde der gemeenten in Macedonië en Achaje, verliest Paulus zich in de liefde van God en roept uit: „Gode zij dank voor *Zijne* onuitsprekelijke gave!" (2 Cor. 9 : 15.) Alzoo lief had Hij u, dat Hij Zijn eeniggeboren Zoon aan u heeft gegeven, om u ten Redder te zijn. En de wil des Vaders was de wil des Zoons. Hij stierf voor u, omdat Hij u heeft liefgehad.

Hij eischt niet van u, dat gij u aan Hem overgeeft als aan een dwingeland, maar als aan uw medelijdenden Redder. Zijn liefde moet uw wederliefde wekken. Heb hem lief, omdat Hij u eerst heeft liefgehad. Kom er toe om als Paulus te zeggen: „Ik leef, door geloofsovergave aan den Zoon van God, niet wien *ik* heb liefgehad, en aan wien *ik* mij heb overgegeven, maar die *mij* heeft liefgehad, en zich voor *mij* heeft overgegeven." Zeg

het: „Heiland, hebt Gij u aan mij gegeven, kan ik anders, dan mij aan U te geven?"

Wat is de inhoud van het Evangelie, dat u gedurig wordt gepredikt, anders dan dat de Vader den Zoon, en de Zoon Zichzelven voor u heeft overgegeven tot in den dood des kruises, opdat gij u aan Hem zoudt overgeven, om alzoo van de macht der zonde te worden verlost? De zelfovergave aan Christus is de dood der zelfzucht, die de wortel der zonde is. O zoete dood, dien wij aan de zonde sterven, als wij de liefde Gods in den Gekruiste omhelzen en in ons hart binnenlaten!

Is het uw begeerte van de zonde te worden verlost? Aarzel dan niet langer Christus alzoo te omhelzen. Geef u aan Hem

ZOOALS GIJ ZIJT.

Is het waar, dat gij u Hem moet overgeven, bewogen door Zijn overgave aan u? Houd dan op iets in u te zoeken, dat u de vrijmoedigheid tot deze overgave geven moet. Tot in alle eeuwigheid moet uw waarachtig leven ontstaan uit uwe overgaaf aan Christus; en moet de onwankelbare rots, waarop gij voor eeuwig hebt te staan, de Christus zijn, aan Wien gij u hebt overgegeven.

Hoe dieper gij in u-zelven afdaalt, des te dieper zult gij wegzinken, waar geen bodem onder den voet is te vinden. Zoekt gij tranen? Zij drogen op, spoediger dan de dauwdroppelen! Zoekt gij gevoel? Op uw ontroering volgt ras stilstand, koudheid, de dood, en gij klaagt: „Mijn hart, helaas, zoo hard als steen, wil niet tot u naarboven, neen, 't is vast aan 't stof gebonden." Zoekt gij naar heiligheid in u? Wie, die zich kent, verstaat niet den noodkreet der ziel: „Hoe ik dieper poog te delven, hoe ik meer bederf ontmoet; ach, ik wanhoop aan mijzelven."

Hoe dwaas hebt gij gehandeld, om te willen maaien wat gij niet hebt gezaaid, en niet te willen zaaien, wat gij toch zoo gaarne wilt maaien. Wilt gij een ander mensch worden dan gij zijt? Wilt gij, dat een heilige vlam in u uwe lage en onreine gedachten zal verteren;

u zal verwarmen en ontgloeien tot een leven van gemeenschap met God; u zal bewegen tot vruchtbaren arbeid aan uwen naaste? Verlies u dan, zooals gij zijt, in de liefde van God, zooals die in Christus is geopenbaard. Geef u, zooals gij zijt, aan Jezus Christus over. Hij redt en heiligt u.

Laat niets u terughouden van deze overgave aan Hem. Als uw geweten u beschuldigt, en het onreine hart u kwelt, zeg dan, met het oog onophoudelijk op den Gekruiste gericht: Hij sterft voor goddeloozen, zondaren, vijanden Gods (Rom. 5 : 6—10). „Mijn Verlosser hangt aan 't kruis, en Hij hangt er mijnentwege, mij ten leven, van den vloek maakt Hij mij vrij, en Zijn sterven zaligt mij."

En zijt gij geroepen u den Heere over te geven zooals gij zijt, dan hebt gij geen reden hoegenaamd, om die overgave, al was het maar één oogenblik, uit te stellen. Daarom geeft u

NET NU

aan Hem over. God eischt van u, om uzelfs wil, een oogenblikkelijke overgave.

De prediker des Evangelies staat voor u in Gods naam, en nadat hij u heeft verkondigd dat gij onder de macht der zonde zijt, en als zondaar onder Gods toorn verkeert, en u heeft bekend gemaakt met Jezus Christus als met den Redder, dien u de Vader gegeven heeft: smeekt hij u, in Gods naam, dat gij terstond, zonder één oogenblik uitstel, nu, net nu, u aan den Redder overgeeft, die Zijn armen naar u uitstrekt, wachtende op uwe overgave aan Hem.

Elk oogenblik van uitstel is een oogenblik langer doorgebracht onder de macht der zonde, in verwijdering van God, in duisternis en schaduw des doods.

Eén van twee: God wil u *nu* redden, of God wil u *nooit* redden. Heeft Hij *nu* niet de liefde om u te verlossen, dan heeft Hij die *nooit*. *Nu* of *nooit!*

Wat zoudt gij zeggen van den mensch die u ziet verdrinken, en, onder den schijn van medelijden met u, u toeroept: ik wil u wel redden, maar niet nu?

Er is in 't gansch heelal niets zoo ernstig welmeenend als de liefde van God. Denk aan Gethsemané en Golgotha! God is liefde. Hij zag u jaren lang met medelijden aan, terwijl gij onder de macht der zonde leefdet, en het gevaar van een eeuwig verzinken in de duisternis der wanhoop, al grooter en grooter werd. Hoe heeft Hij u dag en nacht achtervolgd, door de stem der schrikwekkende waarschuwing of der lokkende liefde in uw binnenste. Nog gaat Hij voort aan uw redding te arbeiden. En nu staat uw Redder Jezus Christus voor 't oog uwer ziel. Alles is ernst in Hem, de ernst der goddelijke liefde. Door mij bidt en smeekt Hij u: „Heden, nu, net nu, terwijl gij Zijn stem hoort, verhard uw hart niet." O, laat Hem niet langer wachten, speel niet langer met uw heil en met Zijn aanbod. Geef, o geef u, net nu, den Heere over.

Maar die overgave zij geen half werk. Geef u

HEELTEMAAL

aan Hem over. Ja, heeltemaal. Houd niets terug. Stel geen voorwaarde. Uw Redder gaf zich geheel en al aan u; geef u geheel en al aan Hem. Wat hield Hij over toen Hij daar aan 't kruis voor u stierf? Niets, niets, dan Zijn God, en in Zijn God de zielen voor wie Hij stierf. Hij liet alles los, om zich te vaster te klemmen aan Zijn Vader, en de zielen die Hij redden wilde.

Laat niets tusschen u en uw Heiland toe, om, al was het maar voor een oogenblik, u van Hem te scheiden; Uw waarachtig leven zij een al dieper wortelen der ziel in Jezus' liefde, om daaruit al uw levenslust en licht en kracht te halen. Uw innerlijk leven vatte zich al meer in deze ééne spreuk te zamen: „Hij is de mijne, en Ik ben de Zijne." Leer Paulus al meer na te zeggen: „Het leven is mij Christus."

Zeg niet, dat zulk een overgave te moeielijk is, dat zij boven uw bereik ligt. Zij is de wortel van het christelijk leven, en 't christelijk leven is niet een moeitevolle arbeid. De kracht van 't christelijk leven ontstaat niet uit wat *ik* voor den *Heere* ben, en doe, maar uit

wat *Hij* voor *mij* is en doet. Valt het de bruid zwaar aan den geliefden bruidegom, of de vrouw aan den geliefden echtgenoot, zich te geven, één met hem te worden, hem overal te volgen? Doet zij het niet gewillig en met vreugde, al kost het haar heete tranen om van hare betrekkingen zich los te scheuren? Bleef zij echter gescheiden van dien zij lief heeft, haar levenslust en levensvreugde was vergaan. En als de liefde van het medeschepsel zoo machtig werkt, hoeveel machtiger zal niet de liefde van Gods Zoon werken, in een ieder die zich geheel en al aan Hem toevertrouwt?

Wilt gij bij ervaring de macht leeren kennen, die Jezus Christus door Zijn liefde weet uit te oefenen, geef u dan heeltemaal aan Hem over. Hij wacht hierop, om uw heil te voltooien. Hij wordt alles voor u, zoodra gij alles zijn wilt voor Hem. Hij geeft zich geheel en al aan u; ontvang Hem door u geheel en al te geven aan Hem. Neem alles en geef alles. Geef alles en neem alles.

Als wij voor Gods aangezicht het getuigenis omdragen, dat wij onszelven, met al wat wij zijn en hebben, onbepaald aan den Heiland hebben overgegeven, om Zijn wil te doen, in Zijn weg te wandelen, en Zijn werk te volbrengen, dan kunnen wij met kinderlijke vrijmoedigheid in Hem en Zijn liefde ons verlustigen, wat smart ons ook treffe!

Het geheim van een heilig en blijmoedig leven is de *algeheele* overgave aan Jezus Christus.

En is het noodig dat ik u zeg, dat de algeheele overgave aan den Heere eene onherroepelijke is, en dat ik u daarom opwek, u

VOOR ALTIJD

aan Hem te geven? Laat het bij u zóó vast staan, dat gij u voor altijd den Heere hebt overgegeven, dat het na dezen nooit weer bij u een vraag wordt, of gij u wel aan Hem hebt overgegeven. De overgave moet zoo beslist zijn, dat er voor altijd een einde is aan allen twijfel aan uwe overgave. Twijfelt de bruid aan hare overgave aan den bruidegom, de vrouw aan hare overgaaf

aan den man? Ziet, zóó eenvoudig moet uwe overgaaf aan den Heere zijn. Het moet u onmogelijk zijn, anders aan u te denken dan als aan iemand, die den Heere onbepaald toebehoort. Het moet u zijn alsof op alles wat gij hebt en zijt, de naam van Jezus Christus geschreven staat. Wat eens het uwe was, moet van nu af aan onherroepelijk het Zijne zijn. Eens aan Hem overgegaan, zijt gij voor altijd aan Hem overgegeven.

Er is groote kracht in zulk een eenvoudige overgaaf, die eens voor altijd is volbracht. Daar mag het hart in de ure der verzoeking tot de wereld en het vleesch zeggen: „Gij zijt te laat, ik ben mij voor altijd aan den Heiland kwijtgeraakt" — en dit zeggende, ondervindt zij, dat de kracht der verzoeking terstond breekt. In 't besef, dat de overgave voor altijd volbracht is, geeft de ziel den verzoeker geen tijd tot spreken, en wijst zij hem terstond af met het korte woord: „Ik kan niet anders, want ik ben des Heeren!"

En als, bij het gezicht van eigen ellende, het hart begint te vragen: Ben ik wel des Heeren? dan geeft het zichzelf het korte en besliste antwoord: „Ja, ik ben de Zijne, ik gaf mij en Hij nam mij zooals ik ben, geheel en al, voor eeuwig en altijd!"

En hoe komt de ziel tot deze besliste overgaaf? Enkel door 't geloof! Daarom is het laatste woord dat ik thans tot u richt: dat gij u

aan den Heere geven moet. Vraag niet wat uw hart zegt. Vraag alleen wat God zegt. Hij wil het, en dat is genoeg. Onderzoek niet wat in uw binnenste omgaat. Laat uw geweten, laat geheel uw leven tegen u getuigen. Laat een stem u influisteren: kan God *u* en dat wel *oogenblikkelijk* redden? Laat alle gevoel bij u zijn uitgedoofd, alle ernst uitgestorven. Laat het waarachtig christelijk leven u een gansch onbekende en vreemde zaak zijn. Laat u hart er van afkeerig, ja er tegen vijandig zijn. Laat al wat te bedenken is u tegen zijn. Hoop allerhande bezwaren op elkander, tot zij bergen-

hoog opéén zijn gestapeld. Ik heb u slechts één vraag te doen: wilt gij behouden worden? — wilt gij van de macht der zonde worden verlost, om van nu af aan te leven onder de macht der goddelijke genade? Leg uw hand op uw hart, en zeg mij eerlijk „ja!" of „neen!" Ik vraag niet, hoe sterk die begeerte is, of hoe lang gij die hebt gevoeld. Jezus Christus doet u deze vraag niet. Denk aan den moordenaar aan 't kruis. Ik vraag u alleen of gij eerlijk begeert door Jezus Christus te worden verlost van de macht der zonde. Antwoord mij: „Ja!" of „Neen!"

Wat is uw antwoord? Gij zegt: Ja, „God weet, ik wil verlost zijn".... Heere Jezus, Gij hebt dit antwoord gehoord.

In den naam van Hem, die voor u is gestorven, en nu aan de deur uws harten staat te kloppen; in den naam van Hem, die u oneindig meer lief heeft dan gij Hem ooit kunt hebben, en sinds lang op uw overgave wacht om u voor eeuwig te behouden; in den naam van Hem die mij bevolen heeft u, ja u, 't Evangelie, de blijde boodschap te prediken; — in den naam van Jezus Christus, den Zoon van God, geef ik u bij dezen de verzekering, „dat een iegelijk, die zich aan Hem overgeeft, terstond door Hem wordt aangenomen." Heere Jezus, Gij hebt gehoord, wat Uw dienaar in Uw naam den heilbegeerigen zondaar heeft verkondigd!

Wat doet gij, heilbegeerige, in dezen plechtigen oogenblik? Gods verborgen vinger heeft een kring getrokken om u, en laat u smeeken, om, eer gij opstaat en buiten dien kring stapt, u aan Jezus Christus over te geven. God laat u smeeken u aan Zijn Zoon over te geven, zooals gij zijt, net nu, gansch en al. Zult gij ook ditmaal uw redder afwijzen? Zal uw heengaan van hier een voortgaan zijn op den weg des ongeloofs? Zie toe, om uws levens wil, zie toe wat gij doet.

Kind, zoon, dochter, vader, moeder, geef u aan Jezus Christus over. God wil het.

Wat doet gij? Ik vraag u niet: wat *zult* gij doen? Gij weet niet hoe kort uw leven nog duren zal. Uw

eeuwig heil moet in dit oogenblik worden beslist, door de oogenblikkelijke overgaaf aan Jezus Christus. Hij is u nabij, nader dan uw zonden, nader dan de wereld en uw eigen vleesch, nader dan gij uzelven zijt. Val in Zijn armen, en gij zijt behouden. God wil het.

Gevoelt gij dat er kracht is in 't woord, dat thans tot u komt? Grijpt het u aan? Zet het uw hart in beweging? Weet dan, dat God Zijn hand aan u heeft gelegd. 't Is een der gewichtige oogenblikken van uw leven. Laat dezen oogenblik niet ongebruikt voorbijgaan. Geef, o, geef u aan Jezus Christus over. En geloof dat Hij u in dezen oogenblik aanneemt, om voortaan als uw Redder alles voor u te zijn: uw licht in duisternis, uw kracht in zwakheid, uw troost in droefheid, uw leven in den dood.

Hebt gij de daad der overgave aan den Heer volbracht? Zij is de daad van een oogenblik, omdat zij de daad des geloofs is. Zoo is de daad der overgave van de bruid aan den bruidegom. Nog eens, hebt gij deze daad volbracht? Zeg dan in 't geloof dat gij naar Gods wil hebt gehandeld, aan Uwen Heiland: „Gij zijt de mijne, en ik ben de Uwe." Blijf hierbij in leven en in sterven.

Dierbre Heiland, Gij hebt de heilbegeerige ziel zooals zij is, tot U uitgenoodigd. Zij is op Uw woord tot U gekomen, en heeft zich geloovig aan U overgegeven. Gij houdt woord tot in alle eeuwigheid. Die tot U komt, werpt Gij geenszins uit. Geef genade aan de ziel, die zich aan U heeft toevertrouwd, om door 't geloof bij deze overgave te blijven. Kom hare ongeloovigheid te hulp. Sterk haar in de goede keus. Geef haar 't noodige licht en de noodige kracht. Leid haar aan Uw hand door elke beproeving en verzoeking. Stel haar in staat U in alles te verheerlijken. Maak haar tot een zegen voor anderen. Bereid haar voor de heerlijkheid, die haar bij U en Uw Vader, bij patriarchen en profeten, bij apostelen en martelaren wacht.

Amen!

HOOFDSTUK III.

Open Brief aan de Predikanten der Vereenigde Kerk.

Waarde Broeders. Ik gevoel mij gedrongen op deze openbare wijze een kort woord tot u te richten. 't Is geboren uit de indrukken die ik heb ontvangen, terwijl ik mij in de Transvaal bevond. Gij bedient de aanzienlijkste Protestantsche kerk in de Republiek. Zij is den naam van volkskerk waard. Dit geeft een ontzaglijk gewicht aan uw roeping tegenover uwe gemeenten, het Transvaalsche volk en gansch Zuid-Afrika. Ik vertrouw dat gij allen dit bij toeneming beseft, en dat gij als oud-leerlingen in mij verdraagt, dat ik ga uitspreken wat mij op het hart ligt. *Legt u er op toe al meer één te worden met uwe gemeenten.* Weest zoozeer aan haar gewijd; arbeidt aan haar met zulk een zelfverloochening; predikt haar het Woord met zulk een geestdrift: dat allen het aan u zien, dat gij Evangeliedienaren zijt, omdat God u tot die bediening heeft geroepen en met Zijn Geest daartoe heeft gezalfd. Gij weet het bij eigen ervaring, welk een zedelijke kracht het u geeft, als bij hen aan wien gij arbeidt alle wantrouwen wijkt, en het vertrouwen jegens u al sterker wordt. Laat het aan de harten en aan de conscientiën openbaar worden dat gij Gods knechten zijt. Weest alles voor uwe gemeenten en zij zullen alles worden voor u.

Wordt één met het Transvaalsche volk. Onder „Transvaalsche volk" versta ik thans de grondleggers van den Transvaalschen Staat, die in eigenaardigen zin zich één

gevoelen met den Transvaalschen bodem, en die middellijk of onmiddellijk de hoogste burgerlijke en politieke macht uitoefenen. Bestudeert hun geschiedenis om hun eigenaardige denkwijzen en karaktertrekken te verstaan. Denkt en voelt zooveel mogelijk met hen mede, wat *zij* denken en voelen. Staat niet buiten hen. Veroordeelt niet op harden toon, wat gij, als Evangeliedienaren in hen meent te moeten berispen. Wint hun liefde, en leidt hen met vriendelijke hand, waar het noodig is, tot helderder inzichten, tot hooger beschouwingen. Wordt in echt christelijken zin een Transvaler voor de Transvalers.

Draagt de groote volksbelangen op uw hart. Beperkt uw blik niet tot wat men de *geestelijke* behoeften uwer gemeente zou kunnen noemen. Er is een allernauwst verband tusschen het godsdienstig en maatschappelijk leven van een volk. Zoudt gij u niet over bestaande maatschappelijke euvels bekommeren, dan zijt gij mede er aan schuldig, als deze euvels hun kwade invloeden op 't godsdienstig leven des volks laten gelden. Laat de zoogenaamde sociale vraagstukken u ter harte gaan. Beschouwt u als het eigendom des volks; als mannen die geroepen zijn om het volk te wijzen op de zonden waardoor het wordt bedreigd; en hun voor te gaan in de bestrijding er van. Verneemt wat elders wordt gedaan ter bekamping der sociale kwalen. Wilt door naarstige studie u de geschiktheid verwerven om anderen in den socialen strijd tot leidslieden te zijn. Wordt u bewust van de macht die God u hier in handen gegeven heeft; en van de schade die het Transvaalsche volk moet lijden, als gij te traag of te vreesachtig zijt om van deze macht gebruik te maken. Ontwaakt om te beseffen hoe ontzettend het kwaad is, dat reeds gesticht is door 't jagen naar rijkdom en genot, door de dobbelzucht, de dronkenschap en de ontucht. Laat een heilig vuur in u aan 't branden gaan zooals weleer in Israëls profeten. Predikt tegen deze dingen. Waarschuwt vooral de jeugd daartegen. Dringt er op aan bij de leden des Volksraads en van het Uitvoerend Bewind, dat zij door gepaste wetten en vooral door de strenge handhaving dezer wetten,

zooveel mogelijk de maatschappelijke euvels bestrijden. Brandt er een heilig vuur in u, dan zal 't zich van zelf aan uwe gemeenten mededeelen. Zij zullen met u medegaan. Denkt aan de ondersteuning die gij bij haar gevonden hebt in de poging om den zoo verwoestenden drankhandel te beperken. Rekent er op dat zij in den regel zich om elk vaandel zullen scharen, dat gij, gedreven door Gods Geest, omhoog moogt heffen.

Ik gebruikte de uitdrukking *gedreven door Gods Geest.* Hierop komt het alles aan. Er is geen kracht die in de verte haalt bij de kracht, die God aan den mensch geeft, wien Hij met den Heiligen Geest vervult. Daarom, geliefde broeders, rust niet, totdat gij bij ervaring weet wat het is, in de kracht des Heiligen Geestes te wandelen en te werken. Zonder deze kracht zult gij niet willen of niet durven aanvatten, wat gij aanvatten moet; of het zóó machteloos aanvatten, dat in wat gij doet, niet Gods kracht, maar uw zwakheid openbaar wordt. En zijt gij u bewust, dat gij met de vergiffenis uwer zonden, de gave des Heiligen Geestes hebt ontvangen, kweekt dan allerzorgvuldigst het gebedsleven aan. Als gij niet hierdoor met Christus als in hemelsche gewesten leeft, en altijd de hemelsche lucht inademt, dan drukt u de stoffelijke dampkring die u omgeeft ter neer, en verliest gij 't hemelsch licht en 't hemelsch vuur. Door den omgang der geloovigen, inzonderheid der voormannen onder hen, met God, moet het kanaal worden opengehouden, waardoor Gods Geest uit God het Transvaalsche volk kan blijven toestroomen. Ik kan niet zeggen hoe diep ik 't voel, dat de toekomst der Transvaal in de eerste plaats afhangt van de gehalte harer Evangeliedienaren. God zelf drukke deze waarheid diep in uw hart, en sterke u tot alles waartoe Hij u roept. Hoe machtiger de wereldgeest rondom u werkt, des te krachtiger wil God u en uwe medegeloovigen daar tegen wapenen. Hebt geloof op God, en God zal in en door u groote dingen doen.

Het zij zoo!

Princeton Theological Seminary Libraries
1 1012 01330 3997

DATE DUE

GAYLORD		PRINTED IN U.S.A.